

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia:
Brașov, piața mare Nr. 30.

Scrisorile nefrancate nu se
primesc. — Manuscripte nu se
retrimit.

INSERATE se primesc la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la ur-
mătoarele Birouri de anunțuri:
în Viena: M. Dukas, Heinrich
Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppel-
Nachfolger, Anton Oppelk, J.
Dammberg, în Budapesta: A. V.
Goldberger, Eckstein Bernat; în
București: Agenzia Itanus, Suc-
cursale de România; în Ham-
burg: Karoly & Laebmann.

Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 6 cr. și
80 cr. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarifă și învoială.

Reclame pe pagina a 3-a o
serie 10 cr. sau 80 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

(NUMÉRŪ DE DUMINECĂ 33)

„Gazeta” iese în săptămânul di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 3 franci.
Se prenumără la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la dd. colectorii.

Abonamentul pentru Brașov
la administrațiunea, piața mare,
Teșgulă Inului Nr. 30 etagiu I:
L: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a.
sau 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 178. — Anul LVII.

Brașov, Duminecă, 14 (26) August

1894.

Din cauza s. s. sărbătorii, de Luni, diarul
nu va apăre până Marți seara.

Ceva despre foloșele învățătorei.

Suntem în ajunul noului an
școlar. Imprejurarea acesta ne dă
indemn să vorbim și cu asta
ocasiune ceva despre foloșele înv-
ățătorei și despre marea datorință și
responsabilitate, ce o au părinții pen-
tru crescerea fiilor lor.

Crescerea tinerimei noastre este
cestiunea cea mai mare, cea mai
greă și cea mai sântă, care trebuie
să preocupe în moduli cel mai se-
rios pe toți Românii doritori de
înaintarea neamului.

Vedem, că astăzi însemnăta-
tea națiunilor nu se socotesce atât
după numărul sufletelor, cât mai
mult după gradul de cultură, pe
care se află. Dacă ar fi după nu-
măr, Chinezii ar ocupa cel dintâiu
loc între națiunile din lume, pen-
că ei sunt mai numeroși; Francesii,
Italienii, Germanii ar veni abia în
locul al treilea și al patrulea, er
Englesii, Elvețienii și Olandesii nici
n'ar pute fi luați în seamă față cu
numeroșii Indieni și Japonesi.

În fapt însă lucrurile stau cu
totul altfel. Locul cel dintâiu
printre popoarele din lume îl ocupă
ați națiunile cele mai culte; în mâna
lor este puterea, al lor este pre-
sentul și viitorul.

Acăsta este urmarea cea mai fi-
rescă a dezvoltării. În răsboie hotă-
resce astăzi, pe lângă numărul os-
tașilor, perfecțiunea armelor și is-
tețimea, cu care acestea se știu în-
trebuința. Înflorirea industriei, co-
merciului și chiar și a economiei nu
mai atâră astăzi atât dela nume-
rul muncitorilor, cât mai mult
ci și dela numărul și perfecțiunea
mașinelor, și dela istețimea, cu
care acestea se întrebuințază.

Vedem așa-déră, că în timpul
de față totul atâră dela istețime,

er istețimea numai prin carte și in-
vățatură se pôte câștiga. Tote artele,
tote meșteșugurile au eșit din știință,
adecă dela omeni cei învățați; ei
au schimbatu fața lumii, ei au nă-
cocit drumurile de fier, vaporele,
telegatele și tot felul de mașini,
dintre cari una singură lucrăză pe
di atăta, cât ar lucra câteva sute,
ori pôte chiar mii de muncitori.

În țările civilizate lucrătorul
ajunge încet, încet acolo, ca să nu
mai fiă întrebuițat de loc ca pu-
tere, sau ca braț de lucru. Acăsta
a rămasu pe seama mașinelor, er
omulu și-a ținutu partea cea mai
bună, adecă lucrarea cu mintea, lu-
crarea spiritului. În fabricile bine or-
ganizate astăzi fiă-care lucrător are
în mașina, pe care o cărmuesce el,
un rob, care muncesce pentru
dănsul. Încă cu vre-o două-șeci de
ani înainte, Anglia producea cu ma-
șinele sale atăta lucru, cât ar fi pro-
dus 500 de milioane de omeni; se
venia de fiă-care Englesu, micu și
mare, tineru și bătrănu, atăta lucru,
cât ar fi produs 50 de muncitori.

Etă progresul! Englesii au de-
venit cel puțin de 50 de ori mai
puternici decât unu altu popor,
totu atătu de numeroș, dér rămasu
îndărăt în civilizațiune!

Și vedem, că în scurtu timp
mașinele s'au introdusu pretutinden
și se voru introduce în viitoru încă,
și mai mult. Peste unu timp ore-
care, nu prea îndepărtat, câmpiile
năstre voru fi arate, sēmēnate, cosite
și secerate numai cu mașini; lucră-
torul plugar nu va mai avătatunci
să muncesă cu brațulu, ci cu mintea,
cu inteligența. Elu va avă se mănă
mașinele, precum mănă astăzi caii,
sau boii.

Să nu credă nimenea, că prin
introducerea mașinelor se sporesce
sărăcia între omeni și că aceste in-
strumente de lucru ar răpi pânea
muncitorilor. Timpulu și faptele au
doveditu tocmai din contră, că in-

roducerea mașinelor a folositu mai
multu claselor lucrătore și serece,
dér istețe și pricepătore, decât ce-
lor bogai.

Trăim în epoca progresului,
când numai națiunile culte și înaintate
pôte înflori. Tote frământările năstre
de-a ajunge la mărire și libertate ar
rămăne zadarnice, dacă nu ne-am
strădui mai pe susu de tote de-a
pune temelia viitorului nostru na-
țional prin luminarea minții tineri-
mei năstre.

Dați déră, părinților români,
cari vă iubiți copii și națiunea, dați
carte copiilor voștri, dați-le carte
multă și sănătosa, dér nu uitați mai
întăiu de tote de-a le da *carte romă-
născă*, căci numai în acăsta își va
afla sufletulu lor românesc hrana
cea adevărată!

Părinții români trebuie să știu
odată și să înțelgă, că bărbaii lu-
minai ai neamului românesc, a
cărora inimă bate numai și numai
pentru înaintarea națiunii și fericire
poporului lor, nu de geaba îi
îndemnă cu atăta stăruință să-și tri-
mită copiii lor la școlă, ci o facu
acăsta pentru-că știu, că fără școlă
națiunea năstră nici odată nu va pute
să ajungă la fericire și libertate, —
o facu pentru-că știu, că unu popor,
care nu iubescă învățatura, își sapă cu
măniile proprii mormântulu său.

Asecurarea românismului prin cul- tura națională.

Unu discursu la începerea anului școlar.

Amu dăsu în articolulu de mai
susu, că datoria de căpeteniă a pă-
rinților români este de-a le da co-
piilor lor carte romănescă, cu alte
cuvinte de a știu ca să-i crească în
simțeminte adevăratu românesci.

Frumose și nobile idei cuprind
în privința acăsta unu discursu ce
l'a ținutu răposatul profesor *Ius-
tinu Popșiu*, în anul 1874 cu oca-

siunea deschiderii prelegerilor din
limba română în clasa VII-a și a
VIII-a a gimnasiului de Oradea-
mare. Acăstu discursu, până acuma
nepublicat, aflându-se între hărțile
lui Popșiu, ni-s'a trimis nou, și
pentru cuprinsulu său patriotic și
național, care face onore memoriei
regretatului profesor de limba ro-
mână, îl publicăm adă din cuvântu
în cuvântu. Eată-lu:

Tinerilor! Sufletu-mi adesea sboră
peste văi și câmpuri, țermuri și culme, sate
și cetăți locuite de frații mei Români, și
neafându decâtu ici-colo câte unu oasă
verde, câte o ramură înflorită, reintorce su-
perat și măhnit.

Stau adăncit în cugete, incremenit
la privirea tabloului, care se desfășură în-
aintea ochilor mei. Tristă tablou de nefe-
ricire, decâtu, umilită de ruine!

Simțemintele de suferință, cari tor-
tură pe frații mei, află ecou viu în sufle-
tul meu, și-mi plăcă, apăsa la pământu
inima mea și simțesă și eu, ca odinioară
suferindulu Iobu, că „*versa est in luctum
cythara mea*”.

Nu voiu nega progresulu, ce Românii
deșteptai la versulu apostolilor trimiș de
Dumedeu, îl făcură de unu seculu încoco.
Dér ce *nouă triumfuri*, ce *nouă acvișțiuni*
putem arăta de unu deceniu două încoco
pe terenulu vieții publice naționale?

Cine nu vede, că inteligența națiunii
năstre, ca și când i-ar lipsi și pregătirea,
și zelulu, și curagiulu, și abilitatea de fapte,
se abată de pe arena luptei adevărate,
de pe arena faptelor, pe câmpulu înflorit
dér plin de miasme ucidătore alu frase-
lor, alu vorbelor sterile; că ea se
pricepe prea bine a arangia festivități, a face
parade, demonstrațiuni fără nici o valoare,
dér nu a sacrifica, a face, a lupta luptă
adevărată. Cine nu vede, că inteligența
năstră de adă cercă a acoperi defectulu
faptelor adevărate prin frase bombastice?
Cine va cuteza a nega, că pe totu tere-
nulu vieții publice naționale nu aflăm
alta decâtu amorțelă, indiferentismu, stag-
nare deplorabilă? Că începă a ne întrece
alte națiuni vecine, inferioare națiunii nos-

FOILETONULŪ „GAZ. TRANS.”

IONŪ ISTEȚULŪ.

Legendă de V. A. Urechiu.

(Urmare și fine.)

Ionu Istețulu abia plecă dela casa că-
pitanului și întelni unu chervan, care mer-
gea cu marfă la bălcui, la Rîmniculu-Vâl-
cei. Se învoi Ionu să dea unu leu și să-lu
ia de-a călarele, pe carămbii din dărtă.
De, nu totu omulu pôte dispune de-o butcă,
de-o calească.... Mai merge omulu și mai
așa; destul că-și cruța Ionu cismele, putea
el să-și mai bătogescă cele părți moi de
hurducăturile chervanului.

Și merse, și merse chervanulu! Trecu
și de Pitești cei pitiți la Gura văei; trecu
și de Curtea de Argeș.... Când etă calea
apucă pe dealuri mari, prin codrii deși, în
mieđu de nopte.

Fă din drumulu mare,
Nopte, pe cărare!

își dice Ionu Istețulu, și sărindu de pe co-
rămbi:

— Apucă eu pe aci, strigă cătră chi-

rigiu. Oiu aștepta chervanulu în vîrfulu
dealului.

— Ești nebuđu, mă? strigă chiragiulu;
ciobanii și caprele abia se cațără pe-acolo!

— Fă din drumulu mare, Nopte pe
cărare!, dice în gândulu său Ionu. Și apucă
pe cărarușa ce abia se zărea la lumina lu-
nei și a stelelor.

Și haide! haide!... până ce resbi, prin
stănci și tufșuri în muchea dealului, de
eși er la drum. Acolo aștepta Ionu mai
bine de două ceasuri, până ce auți scăr-
țiind jalnicu roțile chervanului, care se
apropia.

Dér care nu fū grăza și mirarea lui
Ionu, când vėđu pe chirigi cu capulu spartu
însăngerat și pe cei doi neguțatori, stă-
păni mărfei, bătuți măr, plini și ei de
sange!

La întorsătura drumului chervanulu
fusesc încunjurat de o ceată de hoți, cari
prădară pe bieții omeni de marfă și de
banii din pungă și-i bătuseră și-i stălciseră,
de-i lăsasera abia cu viața!

Ionu Istețulu plāse de bucură, cu-
getāndu cu recunoscința la căpitanulu său,

alū căruia sfatulu îl scăpase de sorta tova-
rășilor sei de drum.

De frică însă se nu pață și elu mai
încolo sorta celorlalți, — căci era încă
nopte adăncă, — cum dete de o cărciumă
în cale se pogori și rămas de chervanul,
voind să poposescă până la ziua, sub co-
peremētulu de creștin.

— Toc! toc! toc! Bate în ușa
casei și unu om cu unu chipu nu prea de
Dămnă-ajută deschide, fiindu în mână unu
opațu fumegător.

— Bucuroși la oșpeți? dice Ionu,
cam cu jumătate de gură.

— Intră! răspunde nu prea cu blāndu
graiu omulu cu opațulu.

Ionu câtu vėduse mutra aceluia, ar fi
fostu gata să nu se mai despartă de cher-
vanu, dér acesta era acu hătă departe. Elu
intră decă în tinda casei, și din tindă în
cămara dela drēpta, dīcēndu în gându
„*Tatălu nostru*” și se aședă lângă vatra unde
cărciumarul frigea o butcă de iepure.
Cătu pe ce era să întrebă Ionu, de nu-i e
tēmă cărciumarulu să locnescă singuru așa
de departe de Rîmniculu-Vâlcei, singuru,
în mijloculu codrilor, dér își aduse aminte

de sfatulu căpitanului: „*Nu-ți băga lingura
unde nu-ți fierbe oia, Cătră-ți de trēba ta!*”
Ionu întrebă decă numai de nu i se pôte
da ceva de mănăcat?

— Eacă, frigū iepurele ăsta. Vei îm-
buca cu mine din elu....

Când friptura fū gata, omulu de gazdă
puse o mesită rotundă lângă vatră, apoi
merse la unu colțu alu cămării, deschise
o ușă ca de pivniță și strigă cu unu glas
poruncitor:

— Sue! vino!

Ionu nu era istețu, dér nici fricosu
nu era. Totuși simți pērlulu măciucă în vîr-
fulu capului, auđind graiulu omului cătră
nu știu cine din pivnița de sub cămară.

— Acu-i acu!... gândi Ionu; s'a
sfērșit de mine!... Și mai mare ajunse
grăza lui, când dări eșindu din pivniță unu
scheletu grōsnic, abia coperit cu nise
sdrențe, cu ochii stinși în fundulu capului,
cu pērlulu încălțit, nepeptnat și privind
la Ionu cu spaimă. Era o femeie, care căuta
să se învėlescă câtă putea mai bine în
sdrențele, ce-i acopereau trupulu, stāndu lan-
gă ușa secretă pe unde se urcase în că-
mară.

tre și după origine și după talentul lor. O mână de Sârbi din Ungaria scie afirma viața sa și a-și storce respectul lumii*); națiunea croată celebrează festivitățile, ca mai deunăzi la deschiderea universității croate în Zagabria, atrăgându atențiunea și stima a toței lumi civilizate între aplauze!

Dér progresăm noi? Totu progresul ce l'amă dovedit de un seclu încoce, chiar de vom considera de progres și mișcările din aste două decenii, cari apar, ca să pără ca bulucii de apă, ce este acestu progres în raportu cu avântul gloriosu altu altor popore? în raportu cu indigintele mai multe? în raportu cu facultățile înalte trupesci și sufletesci, cu cari a distinsu Dumeșeu națiunea noastră? Alții în culme luminați, avuți, puternici, gloriosi; noi în vale încă în ceta, sëract, slab, umiliți!

În durerea mea nu pot a nu întreba, ôre nepoții legiônelor falnice, descendenții poporului rege, sã nu aibã altã sorte, altã destinațiune pe pãmântu, decât a suferi, a plânge căduți, umiliți, ingenuchiându pe ruinele reminiscențiilor gloriei lor de odiniorã?

Și mă cobor în durerea mea în pãmântu, dora voi găsi ic colo mormintele rãmase de strãmoșii glorioși și dora de pe acele morminte voi pute descifra misterele, cum, pe ce cale ajunserã strãmoșii noștri la acelu grad sublimu de gloriã, forță și autoritate?

Și în durerea mea invocã, chiamã înainte, din sinul mormintelor, umbrele Cesarilor, ale filosofilor, ale juristilor, ale politicilor Romei antice și umbrele întregu senatului și poporului romanu, sã-mi spunã, sã-mi răspundã, cari sunt cauzele principale, după cari se înalță și cadu poporele? cari sunt isvõrele, din cari pucede pentru popore binele și rãul, gloria și rușinea? și pe ce principii trebuie sã se bazeze fundamentul, și sã se ridice înaltu și frumosu edificiu puterii și mãririi poporilor?

Și totu mormântul rãmãs de strãbun și sãpatu din rinca pãmântului vestesce: sciința, înțelepciunea, cultura, desvoltarea spiritualã a strãmoșilor noștri suntã dovadã ilustrã a civilizațiunii lor.

Și umbrele strãbunilor aparãndu, imi răspund plângãndu în coru doiosu, ca odiniorã Dumneșeu prin Osia profetulu: „Tãcu! a poporulu, meu pentru-cã n'are sciință“ (IV. 6.)

Pãtrã grea cade de pe sufletul meu; o razã strãlucitoare trece prin întunecul ce acopere ochii mei, luminãndu calea pe care și Românul se pôte înalța încă dintre ruinele turtite la autoritate, la putere și mãrire: calea sciinței, calea culturai și civilizațiunii, calea desvoltãrii spirituale și intelectuale.

Școale, institutele de culturã au fostu

*) Alusiune la mișcarea Sãrbilor din Ungaria în anii 1870-74.

totdeuna, suntã și voru fi termometrul celu mai siguru, pentru de a judeca înlțarea și cãderea poporilor.

Când după epoce triste și lungi de umilință, decadință și nefericire, apare pe orizontul unui poporã aurora unei noue epoce mai fericite și mai mãrite, acea aurorã nu se pôte revãrsa de aiurea, decât de pe scaunele școleuru și institutelor de culturã.

Decã are unu popor școale și institute corãspunãtore și bãrbați abili de serviciu publicu, iscusiti, luminați, înțelepti, în acele tôte interesele sociale, publice, și ale bisericeii, și ale națiunii, și ale familiilor, și ale privațiilor, ale sciinței, artelor și comerțului își aflã îndestulirea, alimentarea cea mai sigurã. Pe când în mâinile unui poporã fãrã culturã, libertatea e cuțit, cu care se junghia, averea — sãraciã, limba — banu sunãtoru fãrã prețu, și patria? ...patria-mormentu, care va sã-lu iugrope fãrã sã-lu jãlescã, sã-lu plãngã nimenia.

Dér nu e de ajunsu sciința, nici cultura. Ca sã putemã lupta prin cultura noștrã în contra concurenței, care ni-o facu poporele mai mari și mai puternice, e necesaru a aședa institutele noștre de culturã, școalele, pe fundamentul celu tare alu naționalității; a da procesului de culturã direcțiune corãspunãtore geniului, caracterului, aspirațiilor, speranțelor, indigintelor națiunii noștre, nu numai a lumina mințile, ci a-le forma adevãratu romãne inimile, ca sã cugete, sã simțescã, sã lucre romãnesce, a-le cãștiga, a-le cuceri pentru interesele mari ale națiunii noștre.

Ce folosu, decã vedu din anu în anu înmulțindu-se numãrul școleuru, decã luãndu în mãnã programele școleuru publice vedemã tinerimea romãnã acurgãndu din anu în anu în numãru totu mai considerabilu la carte, la învãțaturã? Ce folosu decã privindu peste diversele cariere ale vieții publice: în ceta preoților, medicilor, avocatilor, juristilor, comercianților etc. vedemã din anu în anu totu mai multe și mai respectate nume de Romãni; încă totu mai rãmãne înderãptu întrebarea: cu ce simțeminte s'au însuflețit? în ce direcțiune se creșce acẽstã tinerime? cu ce simțeminte, principii și cu ce dispozițiuni ese acẽstã inteligență de pe scaunele școlei în câmpul celu largu alu vieții publice? — Amici, sãu inimici? devotați cauzelor, intereselor națiunii mame, sãu reci, indiferenți?

Oxfordulu, Londra crescu bunu Englesi; Parisulu bunu Francezi; Berlinulu bunu Prusi; Kievulu, Moscova bunu Ruși; Atena bunu Greci; Pesta bunu Maghiari; deci prin consecință Blãșulu, Nãșudulu, Beiușulu, Brașovulu, Sibiuulu și tôte școalele, și tôte institutele unde esistã catedre pentru tinerimea romãnã, trebuie sã creșce nu numai Romãni deștepti, învãțați, ci bunu, adevãrați Romãni.

Avemã lipsã de bunu Romãni, cari sã

vorbescã, sã simțescã, sã cugete, sã lucre romãnesce, în inimile cãrorã sã afle rãsunetã simțemintele, aspirațiunile, speranțele, indigintele națiunii, ale cãrorã brațe sã fiã gata spre servirea cauzei, intereselor națiunii.

A te nasce Romãnu, și a nu fi Romãnu; Romãnu după origine, sãnge, strãinu după cugete, simțeminte și fapte: ce monștru ar mai fi acẽsta?

De nu ne vomu ingrãdi cu culturã naționalã, voru veni strãinii, și voru secerã frumosele holde sãmãnate de Traianu, și nu va fi cine sã le apere.

Asecurarea romãnismului prin culturã naționalã! ẽstã problema noștrã mãrãtã.

Și eu sunt mãndru, Tinerilor! de a conlucra la acestu scopu sublimu, acum în alu 11 anu alu vieții mele publice; și voi fi fericit, decã continuãndu sfera începutã, și în acestu anu școlasticu voi pute nutri în sufletele vãstre june iubirea cãtã națiunã mamã; decã voi pute planta în inimile vãstre nevinovate idealul venitorului mãritu, la care aspirãm și trebuie sã aspire totu Romãnul adevãratu; decã voi pute aprinde în peptulu vostru însuflețitã flacãra pentru acelu idealu, decã voi pute deștepta în voi iubirea de sacrificiu, consacrãre desintãresatã, devotamentu puru pentru marile interese și cauze ale națiunii, cari așteptã a fi apãrate, cultivate, servite odatã prin brațele vãstre vigurose. Iubiți, tineri, iubiți acẽstã națiune demnã de o sorte mai fericitã; faceți-vẽ onore priu o purtare destinã între fii diverselor națiunil, și prin diligența vãstrã, prin progresul demonstrãndu în tôte ramurile sciinței, cu preferință în studiile propuse romãnesce, faceți, Tinerilor, sã re'nvie în peptulu meu increderea și speranța, ce începemã a-o perde în venitorul națiunii noștre.

Deschidũ cu aceste cursulu prelegerilor de estũ-timpũ, salutãndu-vẽ și strigãndu-vẽ: Bine ați venitũ!

Cursulu de limba maghiarã din Sarospatak.

Chieșdulu-Silvaniei, Aug. 1894.

Mulțumescũ lui Dumneșeu, cã m'am re'torsũ în pace dela Sarospatak, unde am fostu pentru învãțarea limbei maghiare.

Când am trecutũ Tisa și am ajunsu în comitatulu Ugocea, auđii erãși sunetulu dulce alu limbei romãnesce și sufletulu mi-s'a umplut de bucuriã.

Am statũ 42 de zile la Sãrospatak, în care timpũ ne-au canonitã cãte 6 ore la zi cu carte ungerescã. Nici limbã romãnescã n'am auđitã, nici pe noi sã vorbimũ în limba noștrã nu ne-au lãsatũ, nici sciri dela ai noștri n'amã auđitũ, cãci diare romãnesce acolo n'amã pututũ ceti, ci ni-s'a pusã la dispozițiune cãșuta ungerescã, în care n'amã gãsitũ decâtũ foi ungeresci.

La cursulu din Sarospatak au luatũ parte 21 de învãțatori, între cari 3 Romãni din Sãlagiu, 1 Sasũ din comitatulu Sibiuulu, ẽr ceialãți au fostũ Ruteni și Slovaci. Dintre aceștia numai pe unul l'am auđitũ vorbindũ cu laudã și iubire fãrã cu neamulu sãu, dẽr și acẽsta numai între patru ochi, — toți ceialãți, atãtu Slovaci, cãtu și mai alesũ Rutenii își țineau de laudã a spune, cã ei propunũ tôte obiectele în „limba statului“ și cã copiii sciu rutenesce dela pãrinți, învãțatura și-o primescu ungeresce, dẽr după-ce învãțã a ceti, ei cetescũ cãrți și mai alesũ cãrți de rugãciuni rutenesce. Asemenea facu și Slovaci. Vrednic de plãnsũ suntũ, sãrmanii, și unii și alții, cãci decã își primescu ei învãțatura în limbã streinã, apoi se și cunoșce, dovadã e însã și purtarea lor, cari în fața contrarilor nu mai cutãzã nici mãcarũ sã dicã o vorbã bunã despre neamulu lorũ.

Esamenulu l'amã avutũ în 16 Augustũ n. sub presiudu inspectorului de școle Nemes Lajos. Primulu obiectũ de esaminare a fostũ metodulu: „necesitatea învãțãrii limbei maghiare“, scopulu, lipsa, posibilitatea de-a o învãța etc. etc. Totulu s'a învãțatũ în jurulu învãțãrii limbei maghiare.

Esamenulu ne-a costatũ multe sudori, mai alesũ pe cei ce nu sciamũ ungeresce. Întrebãrile le puneã inspectorulu de școle.

La fine inspectorulu ungerescũ de școle ne ținu o vorbire, în care ni-a recomandatũ sã fimũ bunu patrioti, dicẽndũ, cã ei nu voescũ sã ne rãpescã limba, nu voiescu sã ne maghiarizeze, ci numai sã ne facã, ca sã ne putemũ înțelege unii cu alții; ni-a spusũ, cã noi învãțatorii avemũ datorința de-a ne silã din tôte pũerile sã fimũ sprijinitori culturei și rãspãnditori limbei maghiare, sã simțimũ cum simțescũ Slovaci din Zemlinũ, cari deși nu sciu ungeresce, dẽr simțescũ ungeresce.

Și omulu, care ne dede asemenũ sfãturã, avũ obrãșnicia de-a spune, cã Ungurii nu vorũ sã ne rãpescã limba! — Põte elũ sã spunã, ce voesce, noi însã îi înțelegemũ viclenia și põte fi sigurũ, cã nu ne va înșela.

Ca în trecẽtu mai amintescũ, D-le Rectorũ, cã „Pesti Naplo“ și põte și alte foi ungeresci au luatũ notiã despre corespondența, ce se publ.case deunãzi în „Gazetã“ cu privire la cursulu din Sarospatak. Directorulu cursului, Dezsõ, ne-a întrebãtũ, care dintre noi amũ scrisũ la „Gazeta Transilvaniei?“ Am rãspunsũ, cã eu am scrisũ. Mi-a dũsũ, cã ce causã am eu de-a mã plãnge: ori dora nu-mã e bunũ cartirulu, sãu dora nu-mã place cum sunt tractatũ de ei? — I-am rãspunsũ, cã nu prea sunt mulțãmitũ, dẽu, cãci după 33 de ani de serviciu, sã fiu eu cu de-a silã adusũ la o depãrtare așa mare pentru a învãța limba maghiarã, mãcarã eu am di-

Cãtu pe ce sã întrebe Ionũ Isteșulu — după ce se mai liniști — cine era acea nenorocitã de femeie și de ce era ajunsã în așa ticãlosã stare; dẽr își aminti de sfatul de altũ doilea altũ cãpitanului și puse gardũ de tãcere împrejurulũ buzelorũ sale. Acu gazda poftã pe Ionũ la masã. Se puserã sã cizeze: celũ întâiu forțe liniștitũ, ẽr cestui din urmã bătẽndu-i-se inima rãu și amẽndoi tãcuți ca peșcele.

Gazda arunca, din când în când, bieteii femeii cãte-o bucãțicã de pãne și vre-unũ osũ de iepure, pe care nenorocita le sfãșiea cu mare poftã.

Sfãrșindu-se cina, gazda se ridicã, dete unũ ghiontũ scheletulu de femeia de-o bãgã ẽr în pivniã și închise ẽr ușa tainicã cu zãvorulũ ce avea pe dinafarã. Apoi se aședã ẽr liniștitũ lângã vatrã.

Èr îi veni lui Ionũ pe vãrfulu limbei poftã de-a întreba gazda de ce cãșnea atãtu de rãu pe acea biatã muiere, dẽr pe locũ își aminti de sfatulũ cãpitanului și-și inghiți scuipatulu nodurũ, ca sã nu-i scape vorbã din gurã.

Se culcarã apoi și gazda și Ionũ.

Dér pasũ de-a închide ochii după cele

ce a vãduțu bietulu Ionũ!... Cãtu roșile de mórã stẽturã holbați ochii lui tótã nõptea și inima lui bãtea, bãtea, ca frunza de plopu la adierea vântului... De! nici nu scii când o sã se școale gazda de pe lavița, unde se prefãcea põte cã sforãe prin somnũ.... O sã cheme din pivniã cine mai scie cãte scheleturi și sã stringã de gãtu pe Ionũ... Br!... Cãte cruci fãcu Ionũ în nõptea aceea numai unulũ Dumneșeu scie!

Incepuse acum a se miși de diũ. Lumina dorilorũ se strecura roșeticã prin ochiulu de geamũ spartũ aședãtũ în unũ colțũ altũ burdahanului întinsũ pe mica cercevea a unicei ferestruice a camerei.

— Minune!.. Nu m'a omoritũ!... își dicea Ionũ, care cum prinse ochiulu sãu deșteptũ de scire c'a sositũ diua, se grãbi a se scula și a se gãti de plecare.

— Cum ai petrecutũ nõptea? întrebã gazda.

— De minune!.. Bogdaprosti!...

— Te duci mulțãmitũ dela mine?

— Cãtu se põte de mulțãmitũ... Bogdaprosti...

— Nu țã-s'a pãrutũ nimica... ciudatũ... în casa mea?

— Ian fugi încolo, omule!... Ce sã mi-se parã ciudatũ?

Gazda se aruncã asupra lui Ionũ...

Nu vẽ intristați, omeni bun!... Nu spre a-lũ gãtu se aruncã gazda pe Ionũ, ci spre a-lũ cuprinde în brațele sale, cu dragoste. — Nu te teme omule, îi dice gazda cu lacrimã de bucurie. Lasã-mẽ sã te îmbrãțșezũ, cã dumneata ẽști omulu care-lũ cautũ de patru ani de zile, dumneata ai adusũ pacea în casa mea; dumneata ai mântuitũ douẽ suflete!... Vrei, dicit, sã-mi plãtesci pentru gãzduire? O nu! nu sunt în stare eu sã-ți mulțãmescu pentru binele ce mi-ai fãcutũ!...

Grãiulu cãrciumarului era atãtu de blãndũ, cã Ionũ Isteșulu se liniști și-lũ lãsã sã-lũ îmbrãțșeze. Dér totũ nu pricepeã Ionũ ori cãtu de isteșu era, de ce atãta dragoste pe elũ? Cum mântuise elũ douẽ suflete? Dér sã întrebe totũ nu voi, cã era sfatulũ altũ doilea altũ cãpitanului, ca o strãjã neclintitã pe buzele lui.

Norocũ, cã gazda ilũ domiri, povestindu-i cele ce urmẽzã:

— Muieroa mea și eu trãiamũ în pace și liniște, colo, la Rãmniculu Vãlcei. Nu-

mai începũ a se amesteca în cãșnicia noștrã vecinele noștre. Cumãtra Mãriuța diceã așa de mine, cumãtra Gurãlia șopotea așa de muieroa mea... Ađi una, mãne alta... și-a bãgatũ draculu cõda între noi, de nu mai aveam di bunã de trai. Veni trãba, cã nevasta mea nu mẽ mai suferea cu vederea și într'o di pusei mãna pe unũ rãvașũ ce-i adusese o altã cumãtrã dela unũ pușcã'n lunã, notarũ dela unũ satũ vecinũ... Înțelesei, cã nu era departe sã-mi pue florã la ureche. Atuncã, aprõpe turbãtũ de mãnie, am juratũ la icõna Maicei Precistei sã mẽ rãsbunũ de ea și sã ucidũ pe toți cari se vorũ mai amesteca în trebile casei mele, pãnã la diua când voiũ da de unũ omũ altũ lui Dumneșeu, care sã nu se amesteca de trebile altuia, ci sã-și caute numai de ale sale. M'am mutatũ în codru aci; mi-am închisũ muieroa colo în pivniã, unde stã de patru ani... Totũ în pivniã am ingropãtũ pe toți cei cari au venitũ în casa mea și s'au amestecatũ de trebile mele. Și pe dumneata te-ași fi sugrumatũ și ingropãtũ, colo, în pivniã, de te-ai fi amestecatũ în trebile mele, de m'ai fi întrebãtũ despre lucruri ce nu te privescũ!

plomă din limba maghiară, — acesta este o batjocură, care îmi vatemă inima.

În seara de 16 Iulie s'a dat și o cină de despărțire, la care s'au rostit toaste „patriotice“ și s'au cântat la cântece ungurești, de-ți plesnau urechile, ca d. es.: „Szozat“, „Magyarország az én hazám“ etc.

N'am avut ce face, căci eram numai mai trei Români, er cu renegații Ruteni și Slovaci nu poți face treabă, cum au făcut colegii noștri dela Seps-Sângeorgiu, a căroră purtare românească ne-a făcut să-i învidiam.

S. T.

SCIRILE PILEI.

— 18 (25) August

Inspectori generali în armată. După cum anunță „Reichswehr“, F. M. L. baronul Gagern are de gând să repășească din serviciu și în locul lui va fi numit inspector general de cavalerie generalul arhiducele Eugen, er ca adlatus lui, generalul Iosif Siebert. Afară de acesta în cercurile competente se planuește la crearea aloră trei posturi de inspector în armată. Pentru posturile aceste ar fi designați următorii: F. Z. M. baronul Schönfeld, generalul de cavalerie baronul Appel și generalul de cavalerie prințul Windischgrätz. Arhiducele Albrecht ar rămâne și mai departe inspector general al întregii armate.

— o —

La gimnaziul din Gherla, care a fost până acum numai cu patru clase și care este cercetat și de mulți tineri români, se va deschide cu 1 Septembrie n. c. și clasa a cincia. Inscriserile se vor face la 30, 31 August și 1 Septembrie n. Acestea suntem rugați a le aduce la cunoștința celor interesați.

— o —

Bôle de vite. În comuna Tebea, din comitatul Hunedorei, au perit trei vite de bôla de splină. În comuna Poiana de Arieșu, din comitatul Turzii, au perit asemenea mai multe vite de splină. În Vințul superior s'a constatat la ună cală rie, er în comuna Piru din comitatul Sălagiului, doi cai au totuși omorâți din cauză, că au avut muca: niță.

— o —

Foile italiene scriu: În Milano a fost deună-și un ciclon, care a cauzat pagube enorme. Mai mult au suferit clădirile espozitiei și hipodromul. În espozitie sunt ruinate mai multe pavilione; mai multe galerii și obiecte espuse au fost stricate. Pagubele se evaluează la 500.000 franci. O clopotniță s'a surpat. Vegetația din grădini a suferit teribil; au fost desrădăcinați mulți copaci bătrâni. Până acum s'a constatat mórtea a doi ómeni; opt persoane sunt greu rânite. Din tóte

împrejurimile Milanului sosesc șcirii triste. Numărul persoanelor mai ușor rânite e foarte mare. Mai tóte casele sunt cu geamurile sparte.

— o —

Cursu de lucrul manualu în București. Ni-se scrie din București: Luni, 8 August a. c., în localul școlii normale de învățatori Carol I, sub direcțiunea d-lui G. Moianu, profesor în București, s'a deschis primul cursu de lucru manualu, susținut de autoritatea școlară superioară. În predarea acestui cursu, d-lui Moianu e ajutat de d-lui M. Lupescu, învățator în comuna Brocen, jud. Sucéva, și I. Frunzetti, profesor de lucru manualu la școla de învățatori din Iași. La acestu cursu participă 10 institutori și 20 învățatori. Institutorilor li-se predă sculptura și cartonajul, er învățătorilor cartonajul și impletiturile. Cursiștilor li-se plătesce pentru hrană 1 leu pe zi, li-se dă locuință în localul școlii normale și li-se oferă instrumente gratis. Cursul s'a deschis printr'unu importantu d-cursu al d-lui G. Moianu, prin care se arată importanța și folosul lucrului manualu, metodele vechi de învățatură, tendința către lucrările practice, reușita lor prin însă-și natura lucrurilor, lucru manualu ca mijlocu de educație etc. — Cursurile se țin zilnic, afară de sârbători, între 7—12 ore a. m. și 3—6 p. m. De patru-ori pe săptămână se vor țin și prelegeri teoretice asupra metodei și foloselor lucrului manualu. Cursul — după primele începuturi — promite a fi câtu se pôte de rodnicu.

— o —

Stipendiu. Pentru conferirea unui stipendiu de 60 fl. v. a. din fundațiunea „Marinovicu“ studenților români de gimnaziu ori școlă reală de aceeași categorie, se scrie concursu cu terminu până la 25 Septembrie n. 1894. Cererile se înainteză în terminul indicat la comitetul Asociațiunei transilvane în Sibiu, instruite cu următoarele documente: 1) Atestat de botz în originalu seu în copie legalisată; 2) Testimoniu școlasticu de pe semestrul din urmă alu an. școl. 1893/4; 3) Atestat de frecuentare dela direcțiunea institutului, în care de prezentu cercetă școlă; 4) Atestat de paupertate, eventualu de orfanu, deca concurentul este orfanu. Cererile intrate după terminu nu se consideră. — Sibiu, din ședința comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, ținută la 5 Iulie 1894: Dr. Ilarionu Pușcariu, vice-președinte, Dr. I. Bologa, secretar II.

— o —

Avisu. La școlă civilă de fete a Asociațiunei din Sibiu, se fac înscrierile du, a calendarul nou, din 1—5 Septembrie a. c. — Sibiu, 24 August 1893: Direcțiunea școlară.

— o —

Concerte și producțiuni. Astăzi și mâine (Sâmbătă și Duminecă), va da muzica orașenească concertu în otelul „La pomul verde“. Inceputul astăzi la 8, mâine la 7 ore seara.

— Tinerimea studioasă română și Reuniunea română de cântări și muzică din Oravița montană, arangieză Luni în 15 (27) August 1894, (în ziua de sf. Marie mare), în grădina otelului „Corona Ungariei“ din Oravița montană o producțiune, cu următoarea programă: 1. G. Dima: „Doue inimă nu-mi dau pace“, coru mixtu; 2. Schelleti: „Ce te legini codrule“, solo pentru baritonu, esec. de d-lui Const. Dure; 3. I. Negruzzi: „Vespasian și Papinian“ dialogu predat de d-nii: George Vodă și E. I. Baltescu; 4. A. Hackel: „Cele două filomele“ duetu pentru sopranu și altu, esec. de d-șorele: Iuliana Dragoescu și Ana Ștepanu; 5. C. G. Porumbescu: „Numele tău“, coru barb. Se va preda apoi piesa teatrală „Receptu contra șocelor“, vodevilă de ** Persónele: d. Const. Dure, d-șora Maria Cucu, d-șora Emilia Păștilă, d-șora Ana Copiă, d-lui George Vodă, d-lui E. I. Baltescu. După producțiune jocu. Prețulu de intrare: locu I 80 cr., locu II 60 cr., locu III 40 cr. Venitul curat e destinat: $\frac{2}{3}$ pentru biserica gr. ort. română din Oravița montană, er $\frac{1}{3}$ pentru fondul școlasticu gr. cat. din Oravița română. Inceputul la 8 ore seara. Comitetul arangiatoru.

MAINOU.

București, 24 August. D-lui V. A. Urechia, președintele Ligei pentru unitatea culturală a tuturor Românilor, va pleca Sâmbătă la Haga spre a lua parte la congresul păcii, ce se va deschide peste cateva zile.

Poimâne se va săvârși cu mare pompă la Dorohoiu sfințirea catedralei din acestu oraș. Mitropolitul Moldovei va oficia.

Viena, 25 August. După cum anunță diarul francesu „Gaulois“, împăratul Wilhelm voiesce să sisteze serbarea în amintirea învingerei dela Sedan, pentru ca să nu se mai dea ansă la demonstrațiuni dușmănoase.

Ravenna, 25 August. Eri gendarmeria, sprijinită de miliția din locu, a făcutu perchisiții domiciliare în cluburile anarchiste din San-Stefano, Campiano și Borgo-Courba. A descoperit număróse steaguri, puscă, munițiune și multe corespondențe Cincă anarchiști au fostu deținuți. În Florența au deținut 9 anarchiști, între ei și pe o dómna, Borrani, care făcea mare propagandă anarchistă.

Și mai amară muncă dedea inimei sale întrebarea a doua ce-și făcea.

Până ce trecu de Rîmnicul-Vâlcei, unde mai nu se oprî Ionu, zorindu-lu dorul satului seu, sosi și seara. Până ajunse la jîtaria satului, acum era nopte bine și luna se ridica mărêță și bălae pe ceru.

Chiar la doi pași dela jîtaria era casa lui Ionu, seu mai dreptu grăindu, casa palamariului bisericei. O livede dêsă era în jurul casei. În acestă livede Ionu își puse în gându să se acuească, să vadă ce și cum mergu lucrurile pe la elu acasă, înainte de-a da cu ochii de Acsinia.

Așa făcu. Deabia era într'unu alunișu desu, de câte-va minute, când éta se deschide ușa casei și unu popă (care la lumina lunii i se părû lui Ionu frumosu și ténêru), eșindu din casă dîse, din pragulu ușei, cu dragoste nevetei lui Ionu: „mê întoróu îndatá, drăguță!“

— Drăguță!... Unu popă ténêru dîce nevetei lui Ionu: Drăguță! Ionu puse mâna pe cuțitul din cingetóre și cum scapără fulgerulii îi scapără prin minte să se svirle asupra popei să-lu strâpungă cu cuțitul și apoi asupra muerei sale necredinciose...

Adunarea iubilară a „Reuniunii învățătorilor români sêlăgeni“.

Periceiu, Augustu 1894.

Reuniunea învățătorilor români sêlăgeni în anulul acesta, de-odată cu adunarea sa generală, și-a serbat și aniversarea de 25 ani dela înființarea ei, printr'o ședință solemnă, ce s'a ținut în cea mai de frunte comună românească din părțile acesteia, în Unimétu, la 16 Iulie a. c.

Cu o săptămână înainte comitetul centralu a îngrijit de arangierea locului, a petrecerei de jocu și a binei teatrale prin o comisiune aleasă din d-nii: V. Olteanu, I. Hendea, N. Pop și M. Bobi; apoi d-lui Grigorie Popu preotû în Unimétu și administratoru protopopescu și M. Bobisû învățatoru localu, s'au alesu ca îngrijitori pentru cele de lipsă și încuadrarea óspeților.

Luni, în ziua adunării desu de dimineță, tóte stradele comunei se vedeau îndesuite cu grupuri de membri și óspeți veniți la adunare, car auđind sunetul clopotului, cu toții s'au adunat în jurul casei parohiale, de unde în frunte cu D-nii Grigorie Popu și Cighi, profesoru în Beiușu, unu număr de preste 50 membri învățatori, vre-o 10 preoți, și până la 100 poporenți, îmbrăcați sêrbătorește, au eșit la pórtă de triumfu spre primirea și întempinarea venerabilului președinte alu Reuniunii Rev. D-nu Alimpu Barbolovicu, care pe la 7 ore a și sositu, însoțit de mai multu preoți.

La pórtă de trimfu grupul celu mare adunat prin urale de „sê trăsescă“ opresce convoiul, er óspele celu cu multu doru așteptat se dă jos din trăsura. Înaintea lui pași atunci D-lui Grigorie Popu, care în numele reuniunii și a poporului seu din Unimétu ilu salută printr'o vorbire foarte alasă și acomodată dîlei mărêțe. Nefșirite urări de „sê trăsescă“ se auđir în urma acestei salutări la adresa falnicului nostru președinte, încărunțit în merite pe terenul bisericescu și școlaru. Venerabilul președinte emoționat rostesc multe mite sale tuturor celor de față, stringend mâna fieșce-căruia. După acesta, urcându-se în trăsura plecă în mersu linu la casa parochială, petrecut de fii sêi: dascalii români din Sălagiu, membri ai reuniunii, apoi protopopu, preoți și poporu.

La 8 sóre s'a început celebrarea s. liturgii în biserică, cu pontificarea Rev. D-nu președinte și asistința mai multor preoți, fiindu de față toți membrii adunați și poporu nespus de multu, deși era zi de lucru. D-lui învățatoru localu a executat cântările cu feciori și fete în coru pe trei tonuri, destul de plăcutu. A fostu de față la s. liturgiă și d-lui pretore alu cercului Tășnadu, Bólóni, și D-lui subinspectoru de școle din Zelau, Balogh, cari au rămasu multămiți auđind și vedend slujba românească, la finea cărei s'a cântat „Deșteptă-te Române“. Lângă d-loru am ședut, și astfel mi-sau esprimat: mai frumosu serviciu nicu-odată n'am vedut la Români.

Și pe când Ionu rămăsese ca înlemnit între gróza ce-i însufla gazda lui și între primejdia din care ilu mântuise sfatul căpitanului, cărciumarul merse la gura pivniței, o deschise și cu blândă vorbă strigă: Vino, iubita mea, vino! Că éta ești iertată!... s'au sfârșit necasurile tale și ale mele!... Sunt deslegat de jurământul ce am făcutu la Maica Precista... Nu vei mai sta închisă în pivniță și în sdrențe învălită... Ne întórcem la Rîmnicul Vâlcei, în căsuța noastră. O să dau focu cocióbei așteia blăstămate!

Și arătarea eși din pivniță, plângend de bucuriă. Și gazda lui Ionu scóse din unu sicrișu, dela capetulu laviței, de sub unu clit de perne și de velințe frumoșe, rëndu de haine mândre, numai în bibiluri și fluturi de aur și înțoli pe biata femeu ce ele în locul sdrențelor, pe când Ionu se depártă bucuros dela acestă casă, d'abia îniștindu-și inima și mereu gândind cu recunoștință la căpitanul Glóntă și la sfaturile lui cele bune.

Când Ionu era acum în vârful unui dealu, din care se vedea în vale Rîmnicul Vâlcei, în dêrétul lui dări în flacări

cărciuma cea blăstemată și unu caru cu boi venind în urma lui, încărcat cu tóte ale gospodăriei și pe de-asupra biata femeu din pivniță.

*

Ionu Istețulu mergea, mergea!... Inima lui nu mai bătea acum de gróza, ci de nerăbdare, că nu departe de Rîmnicul Vâlcei se ițiea, ca prin sîta cea dêsă, clopotnița satului seu.

Cine nu scie ce simțiri deșteptă în sufletu vederea, după o lungă lipsire, a clopotniței locului unde te-ai născut! Când auđ de departe sunetul clopotelor, sunetu cu care urechea ta a fostu deprinsă în copilărie, și-se pare că auđi cea mai dumnezească muzică!

Dér nu începe vorbă de inimă albas-tră, într'o biată snóvá ca acesta...

Biată omenire!... Bucuria lui Ionu se schimbă în temeri și în bănueli, numai ce dări de departe clopotnița satului seu.

— Cine-mi spune, își dîcea elu, cu ochii țintă la clopotniță, cine-mi spune de mai trăsesc Acsinia? Apoi, de trăsesc, ore rămăs'a ea femeie cum se cade?

Dér Ionu își aminti de sfatul căpitanului: „La vreme de zorú nu punc mâna pe toporú, nicu pe cuțitú cândú ești amăritú“. Ionu dêră oprî mișcarea sa și se hotărî să nu facă așa ceva, să nu se rêsune decatu adoa zi, fără de zorú.

Eși deci din tufișu, după ce se depártă popa și încó din bătătura casei, lângă prispă, strigă, stăpânindu-și mânia: Neva-stă! Acsinio!

Acsinia cunoscu glasulu, eși repede și îmbrățișă cu multă dragoste și bucurie și cu dulci mângăeri pe Ionu Istețulu

— Ce-i muerea! gândea Ionu. Ia o piscă viclénă! Dér și elu, mai din dragoste, mai cu prefacere, îmbrățișă pe Acsinia.

— Frumos! dîce femeea; frumos! Șapte ani departe de mine și nu mi-ai scrisu măcaru: negri și-sú ochii!... Nu mai sciamu de ești mortu ori viu!

— Da tu mi-ai scrisu?

— Ce mincinosu!... Tata și-a trimisú peste 20 de rávașe și n'ai respunsu la nicu unulu.

— Pentru-că nu le-am primitu.

După s. liturgiă, pe la 10 ore corpul învățătoresc în frunte cu președinții ocupă locul în sala adunării bine arangiate, unde Rev. D-nu președinte deschide adunarea prin un memorabil discurs, în care face elogiul reuniunii și existenței sale de 25 de ani, precum și membrilor, cari au luptat pentru reuniune. Indată după deschiderea adunării, conform programei, s'a dat citire deciziunilor adunării generale din anul trecut, 6r președintele prin raportorul s'eu V. Oltenu referă despre efectuarea celorlalte espuse.

Imediat apoi s'a dat citire raportului general despre activitatea de 25 ani a reuniunii, compus și cetit prin referințele Vasiliu Oltenu Bungardeanul, inv. în Periceiu. Acest raport, a fost ascultat cu atențiune deosebită de către totă adunarea, care hotărî a esprima referințelor multămită protocolară pentru zelul cu care a lucrat raportul acesta, care face partea cea mai însemnată a zilei iubire, și propuse totu-odată ca să se publice în foile „Tribuna” și „Gazeta”.

După raportul venerabilului președinte se scôlă și accentuează în termeni pătrunzători la inimă meritele fostului v.-președinte, Gavrilă Trifu, actualmente profesor preparandial în Szabadka, zugrăvind activitatea acestui bărbat în colorile cele mai vii, dând totu-odată citire unei scrisori venită dela D-l Trifu, adresată adunării din incidentul s'erbătorei iubire, în care după-ce notifică reuniunii, că și acum în inima sa față de reuniune sustau legăturile cele mai scumpe spirituale, rógă pe Dumnezeu să binecuvinte Reuniunea și toate lucrările sale dorindu-i fructe rodnice îndulcitoare de viață poporului român. Adunarea, ascultând această scrisoare, cu lacrimi de multămită și recunoștință a decis, că scrisoarea scumpului nostru vice-președinte G. Trifu să se inducă din cuvânt în cuvânt în protocolul reuniunii adunării generale iubire.

A urmat citirea unei disertațiuni bine alasă și lucrată de zelosul învățător și cassar al Reuniunii Nicolai Popu din Hidig, despre „Mijlocele prin cari învățătorul își poate face plăcute propunerile sale înaintea școlarilor”. Adunarea a declarat-o de foarte bună, 6r disertantului îi exprimă multămită.

Conform programei, a urmat alegerea următoarelor comisii: a) pentru înscrierea membrilor noi și pentru primirea taxelor și ofrandelor benevole; b) pentru scrutarea cassei; c) pentru criticarea propunerilor de probă; d) pentru cernerea propunerilor diverse; e) pentru referarea despre esposițiune.

Au urmat apoi două propuneri de probă: tractare practică din Istoria naturală despre câne, ținută prin învățătorul Huszti; a doua propunere din comput: tractarea numărului 5 prin N. Nechita. Ambe propunerile au fost tractate cu succes bun.

Finindu-se propunerile de probă, comisiunile alese au raportat despre lucrările lor, 6r adunarea le-a luat spre plăcută cunoștință, făcându-se propunerea să se inducă în protocolul raporturile fiă-căruia.

Intre propunerile diverse, prima a fost a referințelor V. Oltenu, care propuse, ca, în semn de recunoștință firăscă, reuniunea în ziua iubileului s'eu să alégă de membru onorariu al Reuniunii pe Ilustritatea Sa Episcopul Gherlei Dr. Ion Szabo și actul de alegere să se trimită prin preșidiu la persoana Ilustrității Sale. Adunarea primi propunerea cu plăcere, 6r preșidiul promite a face ceea de lipsă. Au urmat și alte propuneri și hotăriri, cari toate se lase în sarcina notarului reuniunii, ca să le publice împreună cu întregul protocolul adunării iubire.

Tote desbaterile și lucrările adunării iubire au decurs în spirit calm și obiectiv cu o serioșitate demnă de mărirea zilei; și acesta a recunoscut-o și însuși subinspectorul reg. de școle, spunându în față preșidiului, că așa programă bogată, ce s'a desbătut și decis cu o ținută bărbătescă în atata timp, e un document palpabil, că membrii reuniunii, rutinați în desbateri, stau la înălțimea chiămării lor.

Pe la 3 ore d. a. ședința festivă se ridică. La banchetul, ce a urmat după aceea, au luat parte, afară de membrii, protopop, preoți, mireni, dómne și domnișore, apoi domnul pretor și subinspectorul școlar. Primul toast l'a ținut Venerabilul președinte pentru Maiestatea Sa, la finea căruia adunarea, stând sus, cântă imnul împărătesc. Al doilea toast l'a rostit D-l v.-președinte Andreiu Cosma, pentru președintele reuniunii; referințele V. Oltenu toastă pentru v.-președintele reuniunii, arătându, că înființarea reuniunii învățătorilor români selăgeni e a se mulțami numai D-lui Andreiu Cosma, la a căruia inițiativă și-a căpătat reuniunea născerea sa, încă în an. 1869, și numai acestui bărbat nobil de inimă au a mulțami dascăli selăgeni, că au fost norocoși de-a se vedea asociați în această reuniune; inv. I. Chira toastă pentru fostul v.-președinte Trifu. Mai tostară notarul reuniunii Ion Hendea, preotul Băliban, 6r la urmă Gregoriu Popu, mulțamindu președinților, membrilor reuniunii și în genere reuniunii pentru onóra ce i a făcut d-sale și poporului s'eu cu ținerea adunării în acea comună.

Sera pe la 7 ore s'a început balul, căruia i-a premerș mai întâi o frumoșă piesă teatrală: „Ruga dela Chiseteu”, reprezentată prin d-l învățător din Supuru Michail Bobeș, cu 24 tineri coriști de țărani români din Supuru, cari la masă încă ne delectară cu frumoșe poezii populare, 6r reușita piesei teatrale a fost peste așteptare. D-l pretor mi-s'a exprimat, că tineretul român dela sate astăzi face minuni când și teatre scie juca; laudă mult

teatrul și 6ise, că pe așa omen e cu neputință a-i maghiarisa. Petrecerea cu joc a fost una dintre cele mai drăgălașe. Portul românesc și costumele au convenit; forte chiar și cu gustul străinilor, cari și-au petrecut bine între noi, deși s'a jucat numai românește.

Așa s'a terminat această festivitate pedagogică-scolastică; în dorii zilei a doua oșpeții s'au depărtat plini de putere nouă sufletescă, declarându, că și în viitor vor munci în brazda culturii populare, din ale căreia fructe să gustă poporul român s'biociuit de furtunile seculare și, renașcut prin cultură să se facă demn de gloria străbună.

Vasile Oltenu Bungardeanul,
referințele și actuarul Reuniunii.

Ce se se întâmplă cu anarhiștii?

Pressa europeană se ocupă de prezentul foarte mult cu cestiunea anarchismului și începe a se lăși totu mai mult părerea, că mijlocul cel mai acomodat pentru a scăpa de ei, ar fi colonizarea lor pe insule depărtate. În Franția a s'ulevat de curându întreba-rea această diarul „Journal des Débats”, a recomandat guvernului să imiteze Italia și să designeze pentru scopul acesta grupa insulelor Kerguel. Numitul diaru 6ice următoarele:

Insulele pot oeroti o poporațiune destul de mare. Clima e ceva cam aspră, însă nu atât de mult ca în Islanda. Pământul e mai potrivit pentru prăsirea vitelor. Grupa de insule are marele avantaj, că zace ca și afară de lume, atât de departe de continente și în mijlocul unei mări atât de turbate, încât o comunicare cu ea e foarte ingreunăciósă. Pe o luntre simplă s'eu pe o nae mică nu se poate nimeni apropia de insule și nici n'ó poate părăsi. Ele se află 1500 de ore departe de Sudul Indiei, 1000 dela Capul de bună speranță și încă și mai departe de Vestul Australiei, în Oceanul indian dela Sud sub gradul de lățime 50. Temperatura e aproape constantă 6° Celsius. Mulți pescari de balene au petrecut pe acele insule câte o 6rnă întregă și în timpul din urmă a instalat acolo unu anumit Bossiere din Havre unu stabiliment pentru prăsirea de oi și de cai mărungi. Greutatea de căpeteniă deci nu este în prăsire și în nutrire, ci în neputința de-a duce mărfurile la o piță. Imprejurarea această însă servește chiar spre bine, când e vorba de petrecerea acolo a unei societăți, care crede a-și satisface s'e-și în destul. Acolo anarhiștii n'ar mai avé să suferă din pricina capitaliștilor. Fôia franceză 6ice, că alte state, cari asemenea sunt bine-cuvântate cu anarhiști, pote încă ar lua parte la întreprindere, și și la

paza acelor pe insulă, ca să nu le succedă nici o încercare de fugă.

Diarul „Neue Züricher Zeitung”, asemenea fôia republicană-democrată, 6ice în cestiunea această următoarele:

A esila anarhiștii pe insule, ne pare a fi unu cuget foarte cu minte. Omenii acestia țin statul actual și societatea actuală atât de stricate și putrede, încât pe acele mai bucuroș le-aru nimici. După ce însă majoritatea omenilor e indestulată cu stările culturale de acum și protesteză puternic contra nimicirii acestora, e ușor de înțeles, că ar voi să esileze din mijlocul ei ceta turbată a anarhiștilor, să o scôlă din toate raporturile de civilizațiune și s'ó espedeze într'o lume, unde nu există stat și societate, nu există moralitate și lucru omeneșc, ci numai starea golă naturală. Prin această statul ar face unu mare bine anarhiștilor.

Pe o astfel de insulă necultivată anarhiștii ar avé o viață minunată, și aru pute arăta lumii, cu câtu mai bine pricepu ei economia, ca contrarii lor. Ce e drept, anarhiștii trebuie să pretindă, ca să li-se dea unu pământ, care, lucrat fiind, s'ó potă nutri, și o climă sănătoșă, și în fine ca să fiă lăsați în pace, să potă face ce le place, și statul să nu eseroite asupra loru nici unu drept de domni. De alta parte apoi statul trebuie să se asigure, ca anarhiștii, apucându-i dorul de casă și desperarea, să nu potă fugi de pe insulă.

Apelul către învățătorii români.

Domnilor colegi! S'a 6is de atâtea ori, că spre a ajunge învățătorul la unu rezultat bun cu propunerea obiectelor de învățământ în școlă, lucrul principal este: „Impărțirea materialului de propunere” în atâtea prelegeri, câte pretinde pe unu anu ordul orelor.

Unu lucru nu prea ușor acesta; vrându însă a învinge această greutate, m'am împretinit cu ideea și după o luptă de nouă ani, cu bucurie vă anunț, că am ajuns la țintă. Impărțirea materialului, o pedecă de carea ne-am lovit de atâtea ori, a delăturată din calea noastră. Impărțirea e așa făcută, ca să corăspundă tuturor pretențiunilor didactice, ba chiar împrejurărilor locale și temporale, în conformitate fiind cu planul de învățământ consistorial și ministerial.

Tote prelegerile ficșate pentru șeptă mână, propunătorul le pote preda cu cea mai mare ușurătate și întreg materialul de învățământ dispus de organele noastre superioare îl pote eshauria într'unu anu de școlă, fiind astfel întocmit, încât pertractarea și predarea lecțiunilor, cum și trecerea dela o clasă la alta, se întâmplă așa de incognito, încât i-se pare propunătorului a face o prelegere generală, vedându de odată toate clasele ocupate, care împrejurare singură îi procură multă plăcere în prelegere.

A doua țintă mi-a fost, ca cu ajutorul acestei cărți preste puțin ani de pracă să avem fericirea de a vedé o uniformitate în metodă, unu lucru, care în prima liniă vedem că ne lipsesce.

— Ce 6ic? Apoi tata punea pe răvaș numele t'eu: Ionu Dudău.

— Apoi totu mă sciu în ôste cu numele Ionu Istețulu... Și unde trimiteați voi răvașul vostru?

— Scriam noi pe revaș: să se trimită unde o fi soldatul Ionu Dudău, la regimentul lui... Da și-o fi fôme, Ionică... Cinat'ai tu astă séră?

— Ba zău nu....

— Cum o veni tata o să cinăm.... Că uite clocotese mălaiul prospet și galben ca aurul în ciau....

Și așa grăind, Acsinia, cu mâncile cămășei sufocate până în betele altitelor, întinse peșchirul curat pe mēșuța cea rotundă și aședă trei tacămuri, lingur de tisă ca la 6i de s'erbătore, cane de sticlă inflo-rite de la moși....

Numai ce se deschise ușa și intră 6r popa.... cu pricina.... Cătu vedu potcapul ițându-se pe ușa, Ionu și puse mâna pe cuțit.... Noroc, că popa intra cu fața spre Ionu.

— Vai! ce era să faci, strigă Ionu, lăsându s'î cadă cuțitul din mână.... E ocrul meu!....

Dascălul de-acum șapte ani, era acum călugăr și popă.

Vedă ce bine-i prinse lui nea Ionu Dudău sfatul cel de-alu treilea alu căpitanului Glonță? Decă el, din aluniș, dădea zor la cuțit, așa-i, că Ionu Dudău se făcea ucigaș de socru?... Temnița 'i scia de ôse!....

Mirarea popei Onofrei fú mare vedându cuțitul cădutu din mânil lui Ionu, 6r bietul liberat mărturisă totu gândul lui cel rêu.

— Măi Ione, ce? te credeai tu cu panchițele alea dela București?

Și părintele îmbrățișă pe Ionu și-l binecuvântă.

6r Ionu nu mai isprăvia de laudat sfaturile căpitanului, măcar, că nevasta lui 6icea: „păcat, Ionică dragă, că ni-aru fi prinsu bine cei 600 de leușori!.... Sfaturi și 6icetori învață omul dela moși și strămoși, nu pe 600 lei.... Ei, da poftim la masă!....

Se puseră la masă. Mămăliguța fumega ca cădelnița popei la Pasci.... Popa scôse unu fedeleșu mândru închistrit, cel

care îmblase rôtă la masa dela nunta Acsiniei și în care părintele acum ținea vinu de celu ce pune la sfântul Potir.... Atunci și Ionu Dudău nu voi să rămână mai jos decăt socru-s'eu. El scôse din desag cozonacul.

— Cozonacul d-lui căpitanu, cinstite părinte... Mi-a 6is s'eu aducă întregu, neatinsu și numai cu sfinția ta și cu Acsinia s'eu mănăcăm.... Cozonac boerescu, Acsinio!... dela Firear-al-Coțcăi....

Și rupse cozonacul și.... o minune!... Zingă! zingă! zingă!.... Curgu din cozonacu, unulu, doi, trei, 30 de pol!... Totu rămân încremeniți, 6r Ionu ce mai ochi holba!..

— Auți, cozonacu dela Firear-al-Coțcăi? E dela firer alu lui Dumneșu, cozonacul t'eu, mă Ione, 6ice ridându părintele Onufrie.

6ca așa!... Căpitanul Glonță pusese bine cei 600 de lei ai lui Ionu, în cozonacu, ca să nu-i fure cine-va or s'eu înșale vre-unu pungașu....

Să trăsă căpitanul Glonță, 6ise Ionu aruncându-și căciula, în naltul podului și podidindu-lu lacrimile, când o fi vre-o

bătăliă mă punu în față lui, s'eu nu-lu ajungă glonțu dușmănescu!

— Omul lui Dumneșu, căpitanul s'eu, adaoșe părintele Onufrie zruind în palmă, ca unu zarafu cei 30 de napoleon.

— Da de glonți dușmănesci!.... oftă Acsinia.... Mai bine decăt glonțe și resbôe, mai bine să ne feresc Dumneșu și să țină sfânta pace în lume!

*

6că posnă!

Am uitat să dau povestii, la plecarea din București, ați dimință, unu prafu de sare din pisalogul cumetrei.... Noroc, că biata mea poveste, lăncedă, nesărată, a fost ascultată de Carmen Sylva.... Ca și Voltaire, care presupunea scriitorilor ce voia să patroneze, totu spiritul ce ar fi pus însuși în cărțile lor, decă le-aru fi scris el, Autôrea „Poveștilor Peșului” va da povestii Ionu Istețulu unu prăvulețu din minunatul s'eu spirit!....

Sinaia, 1887.

Creștând deci a face un bun serviciu cauzei noastre școlare în genere, er în specie promovării învățământului în școlă populară, am pus sub tipar opul meu intitulat: „*Conspicuități septimănale ale materialului de învățământ obligat pentru școlă română populară*”, rubricat și împărțit pentru fiș-care clasă separat. Opul este gata și constă din 20 côle quadrat mare. Cei ce doresc a avé această carte, bine-voiesc a se adresa la *Tipografia diecesană din Arad*, ori la subscrisul. Prețul opului: un exemplar: 1 fl. 50 cr. — porto 5 cr.

Șiria, (Világos) 1894.

Ioan Vancu,

Correspondența „Gaz. Trans.”

București, 10 (22) August 1894.

Stimate D-le Redactor! În cursul acestei săptămâni mi cădă din întâmplare în mână reptila guvernamentală „*Poporul*”, ce apare în limba română în Pesta, sub conducerea demnului tovarășu al lui Moldován Gyergyel. Curios de-a o vedé, începă a răsfoi, când colo ce se veđi! Ochii mei dedură de următorea scrisore datată din București și subscrisă de „*Greg. Căpraru*”, nume identic cu al meu. Etă acea scrisore din reptila guvernamentală „*Poporul*”:

București, 17/8 1894.

„Onor. Redacțiune! Dându-mi-se ocașiune ca să cetesc în mai multe rânduri prețuita d.-vóstră fôie economică, am fost și sunt foarte vesel și vădend, că e redacțată într'unu stil popular, de care Românul nostru are în adevăr trebuință, ca să fiă economică deșteptată, ceea ce în urmă nu o s'aducă decât folosé!”

„Nu pot decât să felicită pre acei bărbați, cari se ocupă și-si sacrifică viața pentru progresele și desvoltarea unui popor. Onore lor!”

„Primiți vă rog asigurarea deosebitei mele stime ce v-o păstrez!”

Greg. Căpraru.

Inchipuiți-vă, D-le Redactor, în ce nedumerire m'a pusă acea scrisore subscrisă de „*Căpraru*” care numai Român n'ar putea fi, când ar aduce ast-feliu de laude unei gazete ca „*Poporul*”, care s'a ridicat prin fondul Ministerului de agricultură unguresc și se împarte gratuit!

Și pentru a nu plana vre-o bănuială asupra mea, care mă numesc Gregoriu Căpraru, din partea concetățenilor mei din Ardeal și Ungaria, Vă rog să binevoiți a publica, că eu nu numai că nu aprob pe cei dela „*Poporul*”, dăr îi voi infiera câtă mai multă pentru mișelile, de cari se folosesc pentru ponegrirea adevăraților Români. Afară de mine, în capitala României nu cred să existe un al doilea Greg. Căpraru, er ce mă privește pe mine, declar, că față cu scribalii dela „*Poporul*” n'am alt-ceva, decât cel mai adencu dispert.

Sperând, că veți da loc acestora în colonele prețuitului nostru diaru național „*Gazeta Transilvaniei*”, rămân al On. Redacțiunii

Gregoriu Căpraru

Lucrător tip grafu, (de nascere din Cojocna).

Răspuns la un apel.

Macău, 22 August 1894.

D-lă Laurențiu A. Ciorbea în apelul publicat în Nr. de Dumineca trecută al „*Gazetei Transilvaniei*” se adresează la D-lă Dionisiu Popfiu, ca să se grăbescă cu tipărirea „*Amvonului*”, dăr apellă totu-odată la preoții și viitorii preoți de ambele confesii, un număr considerabil, ca asemenea să se adreseze la D-lă Dionisiu Popfiu, ce de s'ar întâmpla, i-ar da destul lucru.

Ca să-l scapă, dăr, de asta, fiindcă D-lă Dionisiu Popfiu mi-a concredut mi-e, ca ginerelui său, efectuarea reedării prediceleor defunctului Iustin Popfiu, mă simt îndatorat a răspunde, și, încât s'ar puté, a liniști pe toți, cari se interesază de acest lucru.

De când mă țin de familia D-lui Dionisiu Popfiu, eu continuu stăru pentru realizarea lucrului mie concredut, mi-

s'a îngreunată însă lucrul prin aceea, că voinđu a da Onoratului Public un op cât s'ar puté mai complet, m'ași sili a culege nu numai tôte predicele apărute de neuitatul Iustin Popfiu, ci și cari au rămas în manuscris de densus; lucrul nu e prea ușor, căci manuscrisurile lui, ca și de comună ale genilor mari, sunt foarte greu de percurși; totuși am speranță, că nu preste mult voi puté arangia două tomuri sub tipar.

La astă declarațiune, fiindă acuma provocat, voesc a și profita de asta ocașiune, adresându-mă către toți acei On. Domni, cari dără au vr'unu manuscris de conține a repositului Iustin Popfiu, rugându-i să binevoescă a-l trimite subsemnatului, prin ceea-ce ar face serviciu On. Public, er pe mine m'ar deobliga.

Iuliu Szabo,
capelan gr. cat.

Insciințare. „Reuniunea femeilor române din Brașov” a înființat, după cum se scie, un Internat, cu scop de-a instrui fetele din clasa de mijloc a societății românești, în menajul casei, precum și în diferite lucruri de mână, ce cad în sfera unei bune economie.

Reuniunea întreține și subvenționează acest Internat cu o sumă considerabilă, numai ca să potă primi fetele cu taxa câtă se poté de scăpută.

În acest Internat se învață: a) a pregăti tot felul de mâncări; b) a spăla și călca tot felul de albituri; c) a croi și a cose cu mașina tot felul de albituri și vestimente; d) a cultiva legumi, și e) reguli igienice.

Pentru completarea cunoștințelor câștigate în școlă, s'a introdus și o școlă de repetiții prevădută în legile statului pentru copile dela 12—15 ani.

În această școlă se va propune: Limba română în 2 cursuri à 2 ore; Limba maghiară în 2 cursuri à 2 ore; Limba germană în 2 cursuri à 2 ore; Aritmetica în 2 cursuri à 2 ore; Istoria și Geografia în 2 cursuri à 2 ore; Istoria naturală și fizica în 2 cursuri à 1 oră; Religia în 2 cursuri à 1 oră; Desemnul în 1 curs à 1 oră; Scrierea în 1 curs à 1 oră; Cântări în 1 curs à 1 oră; Gimnastica în 1 curs à 1 oră.

În acest Internat se primesc fete române, cari vor fi absolvate cel puțin 3 (trei) clase primare și vor fi implinită 12 ani.

De-ore-ce prin reorganizarea cea nouă a instrucțiunii, numărul orelor s'a înmulțit în mod considerabil, de aceea s'a statorit pentru completa întreținere și instrucțiune taxa de 14 fl. pe lună, plătită anticipativ. Fetele orfane și serece pot fi primite gratuit în „Internat”. Fetele din Brașov, cari vor voi să petrecă numai peste di în „Internat”, plătesc pentru tótă instrucțiunea și pentru prând și ojină câte 10 fl. pe lună.

De-ore-ce numărul elevelor, atât al celor cu plată, cât și al bursierelor, este restrins, de aceea se invită părinții și tutorii a se insinua, respective a înainta petițiunile îndestrate cu testimoniu de paupertate și cu actul de botez, la subscrisa președintă până în 20 August st. v.

Primirea elevelor în „Internat” se va face dela 25 August incolo. La primire are să aducă fiș-care elevă albiturile și vestimintele necesare, precum și așternutul de pat.

În legătură cu acest Internat, reuniunea în anul trecut a înființat și un „Orfelinat” pentru fetele orfane și serece dela 6—12 ani; aceste fete primesc întreținerea completă pe spelele reuniunii, și sunt obligate a cerceta școlă române gr. or. din loc.

Petițiunile pentru primire sunt a să adresa până în 20 Aug. st. v. Informațiunile mai de-aprope se pot primi dela președinta reuniunii și dela actuarul acesteia.

Agnes Dușoiu,
președintă.

Lazar Nastasi,
prof. gimn. și
actuarul reun.

Literatură.

Prețul din Noieni, narațiune istorică din veacul nostru, scrisă de *Argiro-barbu*. Format mic de 55 pag. Tipar compres. Preț 10 cr., trimis francat 12 cr. De vândă la tipografia diecesană gr. cat. din Gherla (Szamosujvár). Cartea conține episoade istorice din revoluțiunea anului 1848, prin a căror istorisire se sootă învățatur morale pentru popor.

Lectură școlară este titlul unei nouă și bogate cărți de citire românești, care este întocmită pentru clasa I și II-a a școlilor gimnasiale, reale și pedagogice și ală carei autor este d-lă *Ion I. Bumback*, profesor c. r. de limba și literatura română la liceul din Cernăuți. Tomul I, pe care-l anunțăm acum, constă din două părți, cuprindend în total 136 de bucăți parte prosă, parte poesii din cele mai alese. Cartea conține în total 255 pag. form. mare 8°.

Cu vârful penei este numele unei colecțiuni de scrieri satirico-humoristice, ce a apărut în tipografia „*Aurora*” A. *Todoran* din Gherla (Szamosujvár). Autorul lor este d-lă *Antoniu Poppi*. Broșura conține în total 15 scrieri diferite, are 104 pagine, e tipărită pe hârtă fină, cu multă îngrijire și costă 65 cr. exemplarul.

Atragemă atențiunea învățătorilor noștri asupra următorelor două opuri pedagogice, ce au apărut de curend în editura și tipografia *David I. Benvenisti* din Craiova (Stada Justiției 20):

Cursul mediu-primar-complect, pentru ambele sexe, de Științele fisico-naturale (Botanica, agricultura, fizica) redactate după programul analitic. Cu 70 gravuri. Preț 70 bani, legat 1 leu.

Cursul superior-primar-complect, pentru ambele sexe de Științele fisico-naturale (Zoologie, botanică, mineralogie, agricultură, industrie și comerț), redactate după programul analitic. Cu 70 gravuri. Preț 1 leu, legat 1 leu 30 bani.

Ambele opuri sunt scrise într'unu stil ușor și precis, întocmite fiind pentru elevii de cl. III și IV primară, (anul alt 3-lea și alt 4-lea de școlă).

Ómeni fără căpetaiu.

— Ce ai de gând vecine să faci cu băiatul tău? Acum e fi-cior mare; i-au dat mustățile, și vėdă, că nu se apucă de nimic. Umblă mai mult pustiu, de capul lui, fără nici un căpetaiu; măcar că destul ai cheltuit cu el la școlă dăr ce tolos, că puțin s'a lipit de el puțină procopselă ai făcut cu el!

— De, vecine dragă, ce să fac? Am gândit, veđi tu, să-l dau la școlă, să învețe carte.

„Căci cei fără carte, of, cum se trudesă în câmp și acasă și totu nu sporesc!”

Lucrezi de dimineța până s'era de-ți sar ochii din cap, te tafe o sută de nădușeli și totu nu poți ajunge la ceva; abia câștigă atât, cât să-ți încurci dălele de adă pe mâne, ca vai-de tine. Omul cu carte trăesce mai lesne în lume, căpeta o para mai ușor, și nu trebuie să se trudesă atata, ca noi. Apoi adă, care părinte e acela, care se nu dorecă a face din copilul său mai mult, decât e el, ca să potă trăi mai lesne și mai bine în lume, decât el! De aceea am gândit, să-l dau pe fiu-meu să învețe carte, ca să se facă popă la noi în sat.

Am cheltuit cu el, de numai Dumneșu mă scie, până am rămas numai cu cămașa depe mine, dăr ce folos! Să vede treba, că nu e pentru carte. Ce să faci; așa o fi orenduit, că nu la toți le este dat a să face popă și cărturar. A rămas totu câte doi-trei ani într'o școlă.

Acum chipurile, târășu-grăpișu a umblat în opt școli: patru în sat și patru la școlile ale mari din Brașov. După asta am mers cu el la Sibiu, ca să-l bagă la popă, dăr scii ce am pătit? Domneii aia de acolo mi-au dăsu, că are atestatură prea slabe și, că după legea mai nouă nu mai pot primi băieți la curs numai cu câte opt școli, ci cu câte dece și douăspredece școli. S'eraclă de mine! De unde să cheltuesc, să-l mai învăț și școlile acelea? Și nu mi-ar fi amarul de mine, decât ași vedé, că e ceva procopselă pe urma lui, mi-ași da și cămașa depe mine.

— Atunci de ce nu-l faci undeva dascăl de copii, că nu se cere atata ca pentru popă? Eu să fiu în locul tău, așa ași face.

— O s'eraclă de mine! Am cercat eu și asta, dăr nu se poté așa ușor, cum gândesci. Dice, că trebuie să învețe cursul dăscăliei vre-o trei patru ani și pe lângă asta să facă esament și din limba ungurescă, că decât nu le are tôte acestea, nu-l primesce nicăie: ori și decât-l primesce cum-va vre-unu an de probă și de nevoie, decât află ai mai mari, ilă dau afară și rămâne pe drumuri, fără nici un căpetaiu.

Alt-ceva n'am ce-l face, că de avocat, ori de doctore, nu e bun. La cap și acolo și cheltuélă, nene, din gros și eu de unde să dau, păcatele mele, și pentru cine să dau?

— Atunci dă-l la vre-o meserie; că uite băiatul Marini din delă a învățat la meserii în Brașov, nu sciu cine l'a îndreptat. Acum a deschis o lucrătore în satul vecin și după cum auđ, i merge foarte bine; se duc mășterii ca fermecați la el. Pe de altă parte Marina, ca vėduvă și femeie s'eraclă, nici n'a cheltuit atata cu el, după cum ai cheltuit tu, că nu avea de unde, și totu s'a făcut om.

— Așa e, vecine dragă, dăr veđi, băiatul meu nu e pentru lucruri d'alea, de care spui tu. Nici să nu i pomenesci, că să supără. Acum e prea târziu. Dacă m'ă luam s'ema dela început, făceam și asta. Că, decât ar scii omul înainte, ce are să pață, ce n'ar face, numai să scape, și n'ar mai greși nici odată. Acum nu sciu, de ce să va alege de capul lui, că de muncă nu e bun; la plugă dice, că e rușinos pentru el a merge; la cósă totu așa, și apoi nici nu se pricepe de loc. I-ar plăc să capete tot d'au-na mâncare bună, că nu mănăncă ori-ce, ca noi; să se îmbrace scii coala țifraș și să umble cu bețișorul în mână fluerand pe uliță de colo — colo. Am pătit-o cu el; nu se va alege nimic de capul lui.

— Dacă stă treba așa, dă-l în cātane, că ți-l învață ei acolo măștră și regulă și făc om din el!

— O, ce vorbesci, vecine; cum să-l faci cātănă, că numai pe el ilă am. Biata mămă-sa s'ar prăpădi să-l scie dus de lângă ea, în cātăniă. Făc ce-oiu face și am să-l scapă, dau ce-oiu da, numai să nu mi-l ia, că scii cântecul cātăniei:

„Cine a făcut cātăniă,
Mănce-i casa s'aracia,
Pe densuslă mănce-lă orbia,
Să umble din sat în sat
Ca și cănele turbat!”

— Ascultă, vecine, cântecul e cântec, dăr cu tôte astea miliția totu e bună pentru om, că multe vede omul, multe aude, multe învăță pe unde umblă și înainte de tôte ilă învăță regulă și rēnduélă.

— Cu toate aste, totu nu mi vine se-lu dau in cãtãniã.

— Ei, atunci, ce sã faci din elu ?

— O vedã elu, ce sã va face, cã aãa nu pãte rãmãnã. Dãcã o vedã si-o vedã, cã n'are cine sã mai in-grijascã de elu, va trebui sã se apuce si elu de ceva.

Intr'aceea sosese si invãtãtorul satului cu câti-va omeni bẽtrãni, spre a sã odihni puñintelu sub umbra nukului, unde sã aflau cei doi vecini. Dupã-ce inñeleserã lucrul, despre care vorbiau cei doi vecini, intrarã si ei in vorbã. Fiã-care din ei sciau spune ceva bine sãu rãu despre cutare si cutare fiu alu cutãruia din satulu loru, sãu din altu locu. Pe urmã unul mai bẽtrãnu dintre ei se scõlã si intrãbã pe invãtãtorulu satului, cã ce ar credã dẽnsulu sã fiã mai potrivit, ca sã invete fii loru, cã vede, cã acum tãte mergu fãrte greu.

— Omeni bunu, rãspunde invãtãtorulu, ori ce e bine sã se scie omul si ori-ce pãte, dãcã vrã. Dumneðu a sãditu in fie-care omu totu ce este de lipsã, ca sã pãtã fi omul omu. Totulu atãrnã dela aceea, cum iãsi crescã pãrinñii pe copiii loru. Indãrãtulu crescerii bune sãu rele, ce o capãtã copiii dela pãrinñii loru, zace fericirea, sãu netericirea loru.

Dãcã dedã pe copilã de micu la ascultare si supunere, dãcã ilu deprindã de micu la muncã si la aceea de a face bine altuia, de a cunõsce si ciusti pe Dumneðu, precum si lucrurile cele minunate si frumõse ale lui, cu timpul are sã iasã din acelu copilã unu omu cu minte, unu omu bunu de inimã si harnicu la tãte. Mai târziu apoi inããsi firea, aplecareã lui firãscã iã va spune, cã de ce arã fi mai potrivit sã se apuce.

Aãi mulñamitã Domnului, s'au schimbatu multu lucrurile faã de trecut; cei mai mulñi pãrinñi iãsi trimitu copiii la scõlã nesiliñi, ba viãu cu ori-ce preñu cu ori ce cheltueli sã-i invete carte, chiaru si fãrã a ãinã sãmã de meseria, ce ar voi sã o invete. Ei dorescu numai ca copiii lor sã invete carte cãtu de multã, apoi voru vedã ce voru face din ei. Si e bine acãsta, cãndu si copiii au aplecare; dãr cãndu pe lângã tãte stãruinñele si cheltuelile pãrinñiloru si pe lângã tãtã strãduinñã si bunãvoinñã invãtãtoriloru sãu profesori-loru, ei dau totuãsi puñine semne de inaintare si sã faci numai cheltueli zadarnice cu ei la scõlã mai departe, atunci este cu multu mai bine a-i lua dela scõlã si a-i aplica la aceea, la ce au ei atragere. Scõla din satu e bine, ba chiaru trebuie sã o cerceteze ori-ce copilã pãnã la sfãrsitu. De aci incolo, cei-ce au talentu si daru de la Dumneðu de a inveta carte, sã se lase sã invete, cã pentru acestia sã gãsesce ori unde locu, dupã-ce au eãitu din scõlã. Pe unulã fãrã talentu numai de giaba te trudescu cu elu sã-lu inveti in scõli multe, cã faci numai cheltueli zadarnice cu elu, si din elu iese la vreme unu omu fãrã capãtãiu, lucru ce nimeni nu-lu doresce. Precumã:

Dintr'o mãrñogã nu faci calu domnescu,
Nici dintr'unu mãrãoãine mãrã popescu;

totu aãa nici dintr'unu omu de nimicã nu poñi face omu de ispravã.

Bãieñi fãrã talentu de carte sã rãmãnã la plugu, la ciocãnu, la mistrie, la acũ, la bardã, la ghilãu si la multe alte lucruri, de cari au omenii trebuiñã ãilnicã in viãtã.

— Ei d'apoi aãi la ori si ce meseriã trebuie carte; fãrã puñinã cunoscinñã de carte, nu te poñi apuca de nimicũ.

— Aãa este, bunulu meu; pãnã la vãrsta de 15 ani copilulu sã in-

veñe la scõlã, bine-rãu cum va merge, Sã se scie celu puñinu serie, ceti si socoti cum se cade. Dupã aceea in câti-va ani sã se apuce a inveta meseria, la care are tragere de inimã. Cã uite, in lume avemã lipsã de: plugari, grãdinari, cismari, croitori, pãlãrieri, ferari, cojocari, curelari, cofetari, bãcani, precupeñi, argãsitari, cuñitari, lemnari, mãsari, rotari, strungari, zidari, vãpsitori, plãpumari, sãpunari, dogari, olari, brutari, cãsornicari, tinichigii, argintari si alti mulñi. Tãte aceste meserii ceru ore-care timpũ, ca sã le poñi inveta cum se cade, ca sã poñi trãi cinstitu pe urma uneia din ele, cã pe tãte nimeni nu le pãte inveta.

Pe cei cu carte mai puñinã si aplicãmã la unele din acestea. Pe aceia inãse, cãrora le place cartea si ne dã mãna, si damu sã invete scõli cãtu de multe, ca sã se facã din ei doffori, spiñeri, ingineri, advocañi, judecãtori, preoñi, invãtãtori, tipografi, gazetari, librari, negustori si cãte si mai cãte; cã fãrã acestea nici unii nu putemã fi. Cine nu pricepe si n'a invetatũ vre-una din acestea, e silitu a ajunge cu timpulã cerșitoru, sãu hoñu, ori inșelãtoru, sãu unu taie-cãniloru-frunãã, unu perde vãra si unu vãnurã țera; in sfãrsitu omeni fãrã nici unu capãtãiu. Si acestia, Dãmne feresce, suntũ omenii cei mai primejdiosu in lume. Ei suntũ aplicañi totu-dãuna la fapte rele, cã diu ceva trebuie sã trãiascã si ei.

„Dãr fi lãsatũ Dumneðu.

Totu omulu la loculũ sãu“,

lumea ar fi alt-felũ si ar fi mai puñini mișei in lume, mai puñini omeni fãrã capãtãiu.

Dintre tãte meseriile din lume suntũ apoi mai potrivite acelea de-ale imbrãñiã cineva, cari te facu mai neatãrnãtũ de altii, stãpãnu pe capulu țeu. Judecãtorulu, preotulu, invãtãtorulu, chiar si ministrulu nu suntũ omeni neatãrnãtori; au peste capulu lorũ altii mai mari, cari le poruncescũ si cãrora trebuie sã se supunã, dãcã vrãu sã murgã bine trãba. E fericitu omulu, cãnd pãte dice: „Mie nu-mi poruncesce nimenea“. Strãmoșii noștri diceau cu mãndriã: „Suntũ cetãñeni romanũ“. Mãndria strãmoșiloru noștri, sã fiã si a vãstrã, crescẽndu pe fii voștri ast-felũ, ca si ei sã pãtã dice despre ei, aceea ce diceau strãmoșii noștri. Dãcã suntũ sute, mii, sute de mii si milioane neatãrnãti, atunci cu toñi trãescũ liberũ si fericiti.

In curẽndu sã incepe unu anũ nou școlarũ. Gãndiñi-vã bine la cele ce v'am spusũ si vedeñi ce faceñi din fii voștri, la ce si aplicañi! Cã nici o datoriã n'au pãrinñii mai mare si mai sfãntã pe lume, decãtu aceea de-așã cresce si capãtũ bine copilașii lorũ. Ei vã vorũ binecuvãntã sãu vã vorũ blãstãma, dupã cum si veñi si sciutu cresce si capãtũ in lume.

*Cari sã nsemne 'n cartea vieñii,
fapte mãndre de martiru,
Er nu unu nume rece
pe o cruce 'n cimitiru!*

Brașovũ, 11 Augustũ 1894.

I. Dariu.

ECONOMIA.

Despre vieritũ.

de I. Georgescu.

Cum se prãsesce viaa ?

— Bine cã te inñelescu d-le invãtãtoru, cãci așã dori sã te mai rogũ de unu sfãtu. Dupã cum veñi, hotãrulũ nostru are si dealuri si cãste destule. In faã acãsta de cãtrã murgã-ñi am unu locu ca de vr'o douã gãlete sãu unu jugãru, in care nu se mai face nici mãcarũ o capãñã de fãnu; am cugetatũ, cã de nu va fi lucru greũ, se

sãdimũ viãã de viãe pe elu, dõru vomũ avã aãa vr'unu folosũ mai bunu. Ce dicei D- Ta la asta ?

— Ascultã, bade Tomo. Apucãte si-ñi inchide loculũ mai inñãiu cu șanțu; pãte, cã mai poñi cumpãra dela vecini, ce-i ai, vr'o douã-trei pãrticele, ca sã te poñi lãrgi mai tare. Dupã-ce ai fãcutũ șanțulu, apucãte si pune pe marginea lui sãmãnțã de acañu sãu arțarũ, cum diceñi D-Vãstrã, ca sã prãsesci gardũ viu si sã nu fi silitu a face totu la doi-trei ani gardũ de nule.

— Fiñ-ãrũ gura de aurã, d-le invãtãtorũ! Tocmai 'mi-ai adusũ aminte de ceea ce am vãcutũ mai de-unãñi la bunulu erarialũ in țera Oltului, unde au prãsitũ din arțari unu gardũ viu aãa de tare, inãtu nu pãte intra nici unu felũ de viãã, sã aibã mãcarũ de ce capete. Acum nici nu mã lasũ pãnã nu voiũ inchide si eu mai inñãiu cãsta, apoi grãdina de delãturi. Te rogũ sã-mi dai cãte-va pãtrare de sãmãnțã, cã am vãcutũ, cã la D-Ta la scõlã este destulã.

— Iñi dau bucurosũ bade Tomo! Sã vii numai cãndu vorũ fi adunañi școlariu la scõlã si inãtã iñi vorũ desface cãte-va pãtrare. Sãmãnțã de acañu se culege tãmna, dupã-ce au cãcutũ frunzele; se pune douã — trei ãile in apã calduã, apoi se scãte si se pune legatã lângã caldurã, ca sã incolțescã, dupã aceea se sãmãnã pe marginea șanțului, sãu in grãdinã in straturũ, de unde apoi se pãte rãsãdi ca si pomi. Sãmãnțã de acañu se pãte sãmãna tãmna si primãvãra. Gardu viu se mai pãte prãsi, bade Tomo, inã si din mãrãcini, sãlcii, carpeni, pãducci, meri si peri sãlbaticũ; celũ mai bunũ inãse este celũ de acañu.

Dupã-ce ãi-ai inchisũ cãsta cu gardũ viu, te apucã la tãmã si o gunoesce bine cu gunoiu putrẽdu sãu cu pãmẽntũ de pãdure, apoi o arã ca de douã laturũ bune de palmã, dãcã nu se pãte ara sapã-o cu hãșãlũ (hãrlețulu) de tãmna, ca sã degere pãmẽntulu si sã se dirãgã peste iernã.

Intrã tãte plantele, viãã de viã e cea mai puñinã alegãtoare; ea se face si in pãmẽntulu celũ mai rãu, numai sã fiã in faãa sãrelui cãtrã rãsaritu, sãu murgã-ñi.

Dupã-ce ai sãpatũ loculũ pentru viãe sã te duci unde auñi, cã suntũ viile cele mai vestite de struguri, si sã-ñi aduci de acolo viãã pentru sãditũ. Dãcã vrãi sã sãdesci viãã din cãrde fãrã rãdãcini, o sãdesci primãvãra, er dãcã vrãi sã o prãsesci din butașũ cu rãdãcinã, o sãdesci de tãmna.

Viãari harnici prãsescu viile mai cu sãmã din cãrde sãu ciõce fãrã rãdãcinã, cari se pãstrãzã peste iernã in pivniñã, cã sã nu degere. Primãvãra, dupã-ce s'a sbicitu pãmẽntulu, te apuci apoi si tragi totu rãnduri drepte de dinjosũ in susũ, ca de unu pasũ bunũ unul de altul. Apoi te apucã cu unu parũ grosũ si fã nisce gropi afunde ca de douã palme bune, ca si cum ai face urme pentru parii gardului; in aceste gropi punemũ viñele si cãte doi-trei pumni de gunoiu, dupã aceea inãesãmũ pãmẽntulu in jurulu viñei si o rãtezãmũ, de-i lãsamũ numai o capușã afãrã din pãmẽntũ. Viñele se punũ erãsi totu la unu pașũ una de alta. Unu vierũ, cãnd sãdesci viãã, inãșurã capulu cãrdelorũ din pãmẽntũ in mușchiũ, apoi ilu moie in apã amestecatã cu gunoiu si aãa 'lu implãntã in pãmẽntũ.

Dãcã sãdimũ viãã din butașũ cu rãdãcinã, facemũ nisce șãntulete cu sapa si punemũ butașii erãsi totu la unu pașũ unul de altul.

In anulũ d'ntãiu poñi pune printre rãndurile de vii si de cucuruzũ, fasole, cartofi sãu lobeniñe, ca sã nu stãe gãle.

P O V E Ţ E.

Mijloculã preservativũ contra lepãdãrei viñeilorũ. Celũ mai bunũ mijlocũ preservativũ contra lepãdãrei regulate a viñeilorũ este inlocuirea turmei cu alta. In genere sunt recomãndabile urmãtoarele: 1) O curãñenie prefectã in grajdũ si a animalelorũ; 2) Instalãñiuni corespunãtoare pentru aerisire; 3) Intrebunñãrea de

mijloce contra putreziciunii si bureñilorũ (mucegãitũ); 4) Intrebunñãrea nutremẽntului cãtu se pãte mai naturalũ; 5) Evitãrea schimbãrii repede a nutremẽntului; 6) Angajãrea de rãndașii iubitori de animale; 7) Scãterea cãtu mai desũ a animalelorũ afãrã la aerũ; 8) Pãzirea de recelã; 9) Strictã inñijire a viñeilorũ de inñãrcatũ; 10) Schimbãrea cãtu de desã a sãngelui, cu care ocașie viñeii produși prinũ incuicãșare sunt de preferatũ celorũ de sãnge curatũ.

Conservãrea verzei. Se pãte lãsa cocẽnulu la capãñinã, aședẽnd'o sãu atãrnãnd'o in pivniñã, sãu inñropãnd'o in unu locũ feritu in grãdinã. In casulu din urmã cotãrele se inñropũ atãtũ de adãncũ, ca jumãtate de capãñinã sã rãmãnã d'asupra pãmẽntului. In locuri ferite de sãre, unde zãpada nu se topesce aãa iute, varza in genere nu inñhãtã iarna, in locuri inãse unde zãpada nu ține multũ, este bine sã se acopere cu unu stratũ de frunze. In cazulũ acesta mai avemũ avantajulu. cã si in timpulã gerului putemũ umbra mai ușorũ la ea. Capãñinile de varzã se potũ conserva inãse si fãrã cocẽnu. Ele se curãtã de foile esteriõre si se aședã pe polițe sãu stelãgii. Dãcã capãñinile sunt fãrte inãesate, se ãinũ pãnã primãvãra.

MULTE ȘI DE TOATE

Rãdãrea stãncelorũ prin microbi.

Pãnã acum s'a atribuitũ sfãrãmãrea stãncilorũ influenñei plãoiei, zãpezei, gheñei trecerei repede de la frigũ la caldurã, etc. In timpulũ din urmã inãse s'a observatũ, cã in crepãturile cele mai mici s'au incuibatũ microbi, care asimilãzã carbonulu necesãrũ din atmosferã, er celelalte materii nutritive le iau din stãncã, care ast-felũ se desãgregã. Acãstã operã de desãgregare n'are locũ numai la faãa stãncilorũ, ci si crepãturi adãno. De aceea cãnd se cercetãzã cauzele, care au datũ nascere inñormãñiunilorũ scãrñei terestre, pe lângã acñiunea apei si a focului interiorũ, trebuie sã socotimũ si pe a microorganismelorũ.

Unu arbore extraordinãrũ.

Unu membru alu secñiei geografice a Academiei de sciinñe din Parisũ, a descoperitu in insula Madagascãrũ unu arbore cu totulu minunatũ.

Acestũ arbore, care se numesce Arborele cãlãtorilorũ nu are ramuri. Foile, care nu suntũ nici odatã mai multe de 24 pentru fiã-care arbore, suntũ crescute directũ dintrunchiũ. Aceste foi au o lungime de la 1 metru si 80—2 m. 50. La basa fiãcãreia din ele se aflã unu felũ de recipientũ, care conñine apãrope 1 litru de apã rece, curatã si prãspãtã.

Acestũ arbore este intr'adevãrũ providenñã cãlãtorilorũ osteniñi si inșetañi.

Unu bradũ de 430 ani.

In Revirulu Winterberg alu prinñului Adolf Iosef Schwarzenberg, s'a tãiatũ de curẽndu unu bradũ, care a avutũ urmãtoarele dimensiuni. Diametrulu la 2 metri d'asupra pãmẽntului au fostũ de 150 centimetri, periferia 307 centimetri, si lungimea 40 metri. Acestũ bradũ, isolatũ, pe o cãstã vesticiã la 807 metri d'asupra mãrei a resistatũ furtunei din 1870. Numãrãrea inñijitã a inelãlorũ anuale la 2.40 metri de la pãmẽntũ arãta o etate de 430 ani. Doi sdraveni tãetori de lemne au muncitu 6 ore pãnã sã dobãre pe acestũ veteranũ. Buștãnulu rãmãsu ar putea servi ca masã la o societate de 10—12 persãne. Se mai aflã cãte-va ast-felũ de rãmãșițe din timpurile inñunecãse in aceste pãduri.

Sborũ de Pasãri.

Unu anume Lacastre, care a statũ cinci ani pe cãstele Floridei, spre a studia obiceiurile pãșãrilorũ aquatice, a gãsitũ, cã

celu mai extra-ordinar sburătoru, ca iu-
țelă și resistentă, este „Fregata“ (unū felu
de pelicanu de mare).

Fregata pōte sbura șapte zile conse-
cutive fără să se odihnescă nici ziua nici
noptea.

Aceste păsəri, mănăncă séu dormu în
aerū, susținute de aripele lorū, care au o
lungime de patru metri; séu potū să sbōre
apōpe fără să misce de locū din aripi, cu
o iuțelă de 160 kilometri pe óra.

Fi-va acésta óre posibilū? Rēmāne
la aprecierea în parte a celui ce va ceti.

*

O nuntă ca mijlocu contra colerei.

Din Skierniewice se scriă: Deunăđi a
fostu aici o procesiune ciudatā. Ca la o
miă de evrei, mai tođi beđi, au trecutū pe
strade în trāsuri, cālări și pe josū, mer-
gēndū spre cimiterulū evreescū. Musica fă-
cea o gālăgiă infernală și mulți evrei ju-
cau și sǎreau, ca nisce nebunū. În fruntea
cortegiului, mergeau mai mulți evrei îm-
brăcați, ca nisce comedianți în roșu și
galbenū.

Scopulū acestei procesiuni a fostū: să
sdrobescă puterea colerei și să dea curajū
Evreilor ingroziiți: De aceea s'a decisū a
se face o „nuntă nēgrā“ de proletari.
Adecă „Kasal“, séu consistoriulū evreescū,
cununā pe cea mai sǎracā fatā de evreu
din orașū, îi îndestrēzā și asigurā viitorulū
tinerilorū. La acestu alaiu a fostū invitați
tođi Evreii din orașū și cununia a tre-
buitū să se celebreze la cimitirū.

**Unū mijlocu universalū de scosū
petele,** care curăță ori și ce pată din haine fără
a se observa, că au fostū pătate; cu deosebire
în sezonulū de vǎră, când se pōrtā haine ușōre și
deschise, acestu mijlocu este o neapǎratā trebuință.
Mijloculū acesta a fostū inventatū de curēndū de
unū Englesū și este tot-odatā fōrte efintū. O bu-
catā, care ajunge pe unū timpū mai îndelungatū,
costā numai 20 cr. Acestu mijlocu este *săpunulū
de curățitū pete alū lui Rose*, avēndū o rosā, ca
marcă de contravențiā; săpunulū fără acéstā
marcă este falsificatū. Săpunulū acesta se pōte
cumpǎra în farmaciū, prāvālii mai principale de
drogueriā, mǎrunțișuri, bǎcānii. En gros cum și
cu bucatā, decă în vre-o localitate nu este
deponū, trimite A. Visnya, deponitarū generalū
în Cincbiserici (Fünfkirchen) pentru prețū de
25 cr. bucatā, trimisā franco cu poșta. Depos-
itū la Brașovū: Alfred Gebauer, I. L. & A.
Hesshaimer, Carl Harth. — Sibiu: Farmacia
I. M. Molnar. Făgărașū: H. Schul, Ioanū
Novak. Budapesta: Neruda Nándor. Alba Iulia:
Fogolyán István; Orăștie: farmacia Vlad; Deva:
farmacia Kupkay Geza; Timișóra: Krayer Franz,
Weisz Mayer, drogușiți.

Căalendarulū sēptemānei.

AUGUST. are 31 zile. MĂSĂLAR

Zilele	Călend. Inl. v.	Călend. Gregor.
Dum.	14 S. prof. Mch-a	26 Zefirin. pp.
Luni	15 † Adorm Pr. M.	27 Iosif
Marti	16 Aduc. ic. Ol. Dion	28 Augustin
Mer.	17 S. m. Mron	29 Tai. cap. Ión.
Joi	18 S. Flor. și Laur	30 V. Rosalia
Vin.	19 S. m. Andreiu	31 Raimund
Săm.	20 S. m. prof. Sam.	1 Sept. Egidiu.

Prețurile cerealeor din piața Brașovū.

Din 24 Augustū st. n. 1894

Măsură sau greutatea	Calitatea.	Valutaa triačā. fl. cr.
1 H. - L.	cel mai frumos	5 60
"	Grāu mijlociu . . .	5 20
"	mai slabū . . .	4 70
"	Grāu mestecatū . . .	3 40
"	Sēocarā frumosā . . .	3 —
"	mijlociā . . .	2 80
"	Orzū frumosū . . .	3 40
"	mijlociu . . .	3 10
"	Ovēsū frumosū . . .	2 50
"	mijlociu . . .	—
"	Cucuruzū . . .	4 20
"	Mālaiu . . .	3 40
"	Mazēre . . .	5 60
"	Linte . . .	9 —
"	Fasole . . .	3 40
"	Sēmēnță de inū . . .	10 —
"	Sēmēnță de cânepā	4 50
"	Cartoff . . .	1 —
"	Māzēriche . . .	—
1 kilā	Carnea de vitā . . .	— 48
"	Carnea de porcū . . .	— 52
"	Carnea de berbece . . .	— 34
"	Sēu de vitā prēspētū	23 —
100 kil.	Sēu de vitā topitū	33 —

Bursa de mărfuri din Budapesta.

din 22 August n. 1894.

Sēminte	Călitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr.	
		dela	până
Grāu Bănătenescū	80	6.55	6.60
Grāu dela Tisa	80	6.50	6.55
Grāu de Pesta	80	6.50	6.75
Grāu de Alba-regala	80	—	6.55
Grāu de Bácska	80	—	6.80
Grāu ung. de nordū	80	—	—

Sēminte vechi ori nouē	soiulū	Călitatea per Hect.	Prețul per 100 chilgr.	
			dela	până
Sēcarā	nutrețū	70-72	5. —	5.05
Orzū	de vinars	60-62	5.60	5.90
Orzū	de bere	62.64	6.20	7. —
Orzū	de bere	64.66	7.30	8.40
Ovēsū		39.41	5.80	6.10
Cucuruzū	bănăt.	75	—	—
Cucuruzū	altū soi	78	5.95	5.40
Cucuruzū	"	—	—	—
Hirișcă	"	—	—	—

Productediv.	Soiulū	Cursulū	
		dela	până
Sem. de trif.	Luțernā ungar.	54	58
—	francesā	—	—
—	roșiā	56	60
Oleu de rap.	rafinatū duplu	—	—
Oleu de in		—	—
Uns. de porc	dela Pesta	49	50.50
	dela țērā	—	—
Slāninā	svēntatā	44.50	45. —
	afumatā	48. —	48.50
Sēu		—	—
Prune	din Bosnia în buți	9.50	9.75
	din Serbia în saci	9.50	9.75
Lictarū	slavonū nou	12. —	12.50
	bănătenescū	12.50	13. —
Nuci	din Ungaria	—	—
Gogoși	unguresci	—	—
	sērbesci	—	—
Miere	brutā	—	—
	galbinā strecuratā	—	—
Cearā	de Rosenau	—	—
Spirtū	brutū	—	—
	Drojdițe de spirt	—	—

Bursa din Bucuresci

din 22 Augustū n. 1894.

Valori	o/o	CUR PR.
Rentā romānā perpetuā 1875	5 1/2	100. —
Rentā romānā amortisabilā	5 1/2	97. —
idto	4 1/2	90 1/2
Rentā rom. (rurale convertite)	6 1/2	100 1/3
Oblig. de statū C. F. Romāne	6 1/2	—
idem	4 1/2	—
Imprumutulū Openheim 1866 .	8 1/2	—
Imprumutulū Oraș. Bucuresci .	5 1/2	—
idem din 1881	5 1/2	86. 3/4
idem din 1890	5 1/2	—
Impr. or. B. cu prime Loz. fr. 20	5 1/2	—
Credit fonciarū ruralū	7 1/2	—
idem	5 1/2	90. 1/2
Credit Fonc. Urb. din Bucuresci	7 1/2	—
idem	6 1/2	102. 1/2
idem	5 1/2	87. —
Credit Fonc. Urban din Iași . . .	5 1/2	77. 1/2
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10 fr	230. —
	V. N.	—
Banca Națion. ult. div. 84.45	500	1468. —
Dacia-Romānia ult. div. 35 lei	200	420. —
Naționala de asig. ult. div. 36 lei	200	437. —
Banca Rom. ult. div. fr. 12. —	500	—
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 15 l.	250	105. —
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	97. —
Soc. Rom. de Hārtie ult. 00	100	—
Soc. de Reas. ult. div. 16 l. aur	200	—
Societ. de Constr. ult. div. . . .	—	—
Societ. de Hārtie ult. div. . . .	—	—
20 franci aur	—	20.15
Banca Națion. a Ecmāniei	—	—
Scempt.	6 1/2	—
Avansuri pe efecte	7 1/2	—
vansuri pe Lingouri	6 1/2	—

Tērgulū de rimātorū din Steinbruch.

La 21 Augustū n. 1894

Starea rimātorilorū a fostū de
186 735 capete, la 21 Augustū au intratū
1818 capete și au eșitū 1524 rēmānēndū la
22 Augustū unū numărū de 187.029 capete.
Se notēzā marfa: ungurēscā veche.
grea dela 42. cr. până la 42. 1/2 cr.
marfā ungurēscā tinerā grea dela
43. — cr. până la 44 — cr., de mijlocū dela
44. cr. până la 44. 1/2 cr. ușōrā dela
45. cr. până la 45. 1/2 cr.
Marfā țērānescā grea dela 42. — până
la 43. cr. de mijlocū dela 43. — cr.
până la 43. 1/2 cr. ușōrā dela 44. 1/2 cr.
până la 45. — cr.

Cursul la bursa din Viena.

Din 24 August 1894.

Renta ung. de aurū 4%	121.70
Renta de corōne ung. 4%	95.95
Impr. căil. fer. ung. în aurū 4 1/2%	126.60
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	101.75

Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	124.60
Bonuri rurale ungare	95.60
Bonuri rurale croate-slavone. . . .	97. —
Imprum. ung. cu premii	152. —
Losuri pentru reg. Tisei și Segedin.	142.25
Renta de hārtie austr.	98.55
Mārci imp. ger.	61. —
London (lire sterlinge).	124.40
Rente de corōne austr.	97.80

Cursulū pieței Brașovū.

Din 25 August 1894.

Banote rom. Cump.	9.81	Vēnd.	9.84
Argint romān. Cump.	9.70	Vēnd.	9.75
Napoleon-d'orū Cump.	9.86	Vēnd.	9.88
Galbeni Cump.	5.80	Vēnd.	5.88
Ruble rusesci Cump.	132. —	Vēnd.	132. 1/2
Mārci germane Cump.	60.70	Vēnd.	12.20
Lire turcesci Cump.	—	Vēnd.	—
Soris. fonc. Albina 5%	101.25	Vēnd.	102.25

Proprietarū: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Redactorū: responsabilū **Gregoriu Maiorū.**

Dr. Sterie N. Ciurcu

VIENA, IX Pelikangasse Nr. 10

Cabinetū de consultațiune cu celebri-
tățile medicale și cu specialiștii dela facul-
tatea de medicinā din Viena.

Consultațiuni și prin corespondență.

Un învățecelū

în etate de 14 ani, absolventū
de școlā normalā, séu capita-
lā romānā, care se cunōscā
celū puțin una din limbele
patriei, **se primesce** numai
decătū în prāvālia de manu-
facturā a subscrisului

Ion Lazaroiu,

comersant.

Orăștie (Szászváros.)

484,3-3

Nr. 9702 -1894.

PUBLICAȚIUNE.

Spre scopulū **construirii
unei scări de fierū** în institu-
tulū orășenescū de infirmī, ale cărei
spese suntū preliminate cu 1229 fl.
98 cr., se va ținea în oficiolatulū oră-
șenescū economicū în **3 Septemvre**
a.c. înainte de prāndū la 10 óre o per-
tractare de oferte.

Reflectanții se invitā decī ca până
la amintita óră să-și așternā la nu-
mitulū oficiu ofertele provēdute cu
vadiu de 5%, timbrate și sigilate.

Condițiunile de licitațiune și
acele contractuale, precum și planulū
și preliminarulū de spese se aflā la
oficiulū orășenescū economicū, în de-
cursulū órelorū oficiōse, spre esami-
nare din partea fiā-căruia.

Brașovū, 13 Augustū 1894.

488,1-3. **Magistratulū orășenescū.**

Nr. 5386 -1894.

PUBLICAȚIUNE.

Se aduce la cunostință publicā,
cum-cā amăsuratū ordinațiunei minis-
teriale de Interne din 14 Iulie a. c.
Nru: 58167, tođi pasagerii
sosiți aci din țeri epidemice
de colerā și anume: din Rusia, Ga-
liția și Bucovina, au de a se anunța
la acestu căpitānatū imediatū, pentru
ca să se supunā unei controle medi-
cale, de 5 zile.

Pe lângā evitarea consecințelorū
legale se provōcă mai cu sēmā tođi
hotelierii, posesorii de hanuri, precum
și privați, ca să anunțe pe tođi pa-
sagerii sosiți din amintitele țeri
acestui căpitānatū.

Brașov, 22 Augustū 1894.

487,1-3. **Căpitānatulū orășenescū.**

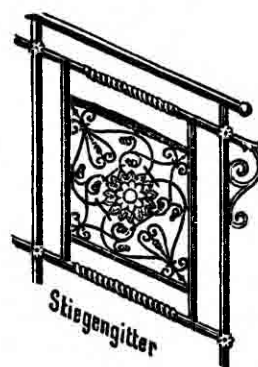
Hala de bere Czell în Dērste

Duminecă după amēđi se va ține
o producție musicalā cu unū **CIMBALU** mehanicū,
la care invitā pe on. publicū cu tōtā onōrea

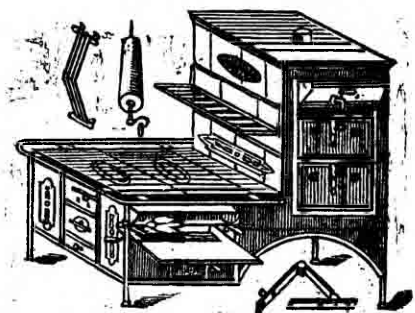
Ludvig Trepheș.

VETRE de FERU

pentru bucătării transportabile,

diferite
se vëndū
pe rate.

100 debucăți în DEPOU,

dintre care 14 suntū construite pentru restaurațiuni
cu sau fără grătar, aparatū pentru friptū și de a încălđi
odăile.

Fōrte solidū lucrute de ferū, sau îmbrăcate cu căhāli, cari
după ce sau aprinsū focu in ele, după 1/2 órā dau o căldu-
ra de **80 Grad Reaumer** în odăile laterale.

Liferesū aceste vetre de o forță triplā cu garanție și cu
prețurile cele mai convenabile.

Cataloge ilustrate gratis și franco.

Brașov, strada Castelului Nr. 37.

Peter Birthelmer,

specialistū pentru arangiara vetrelorū
de bucătării.

2. **Ganz seid. bedruckte Foulards 75 kr.** bis fl. 3.65 p. Met. (ca 450 verfeh. Disposit) — sowie **schwarze, weisse und farbige** Seidenstoffe von 45 fr. bis fl. 11.65 per Meter — glatt, gestreift, kariert, gemustert, Damaste etc. (ca. 240 verfeh. Qual. und 2000 verfeh. Farben, Dessins etc.), porto- und zollfrei in die Wohnung an private, Muster umgehend. Briefe kosten 10 fr. und Postkarten 5 fr. Porto nach der Schweiz.
Seiden-Fabrik G. Henneberg (K. u. K. Hofliefer.) Zürich.

La 1 Septembrie a. c. se va deschide
NOULĂ ATELIER de FOTOGRAFIE
al lui

IOANŪ LENZ

Braşov, şirul florilor casa Nr. 2 în curte,
la „Steaua roşie.”
Atelierul este din nou zidit şi arangiat.

Subscrisul esecută în mod artistic tot felul de fotografii. Chipuri din cele mai noue în platină, negri şi colorate. Atelierul se va arangia cu tot confortul şi va fi provădit cu cele mai noue aparate şi utensilii, astfel că sunt în poziţie a corespunde tuturor cerinţelor on. public.

Cu totă stima: **IOAN LENZ,**
fotograf.

489,1—3

ISVORULŪ Matild de BODOK

cea mai cristalină, în acid-carbonic cea mai bogată
apă minerală
alcalin-acide-ferruginosă a continentului.

Isvor ferruginos de primul rang!

Medicament cu cele mai strălucite succese în contra maladiilor stomacului, în contra nervosităţii, în contra maladiilor cauzate din lipsă de sânge şi cu deosebire în contra maladiilor femeilor etc.

Borviz de totă eleganţa!

Apa minerală „MATILD” se găseşte în calitate proşpetă în depositul subsemnatului: **Braşov, strada Michail Weiss** (uliţa poştei) Nr. 12, în toate birurile şi cele mai multe băcării.

Preţul unei sticle de 1 Litru (fără sticlă) 5 cr.

Cu totă stima:

Administraţiunea isvorului şi depositul de exportatiune

IOSIF GYÖRGY

(Transilvania.) **Bodok.** (Transilvania.)

471,15—50.

Dintre toate hărtiile pentru ţigarete este recunoscută de cea mai bună hărtia de ţigarete veritabilă franţuzescă

„Le Gloria“

fabricaţiunea d-lor

JOSIFŪ BARDOU & FILS
în PERPIGNAN—PARIS.

60 medalii de aur, 16 diplome de onoare mari,
20 diplome „Hors Concours“.

„Le Gloria“ este hărtia, care în fineţă şi bunătate întrece toate celelalte hărtii de cigarete ce există.

„Le Gloria“ este numai atunci veritabilă, dacă fiă-care cărticică poartă firma IOSIFŪ BARDOU & FILS.

„Le Gloria“ se efectuează cu marginile netede seu crestăte (perforate.)

„Le Gloria“ se efectuează şi ca tuburi şi adevă într'o calitate neîntrecută de fină.

„Le Gloria“ este de căpătat în Braşov la toate marhe-tăniile şi băcării en-gros, precum şi la fiă-care debitantŪ mai bunŪ de tutunŪ.

30.—52.

Anunciuri

(insertiuni şi reclame)

SuntŪ a se adresa subscrisei
administraţiunii. In casulŪ pu-

blicării unui annciu mai mult
de odată se face scădemētŪ,
care creşte cu câtŪ publicarea
se face mai de multe-ori.

Administraţiunea
„GAZETEI TRANSILVANIEI.“

Sunca veritabilă de Bavaria şi limbă de bou
de 2 ori pe şi proşpetŪ ferte.

SubscrisulŪ am onore a aduce la cunoştiinţa on.
Public, că am luatŪ

Odaia pentru dejun
din TergulŪ cailorŪ Nr. 24,

dela firma Teutsch şi o am arangiatŪ de nou
conformŪ cerinţelorŪ celorŪ mai aşteptate. Se căpătă
măncări reci fine şi beuturi bune, veritabile,
după plăcere şi cu preţurile cele mai moderate. Servi-
ciu promptŪ şi îndestulitorŪ.

Cu stimă:

IOSIF VITĒZ jun.

Conservedepeste.

lcre negre de Dunăre.

Tot felulŪ de brăndeturŪ delicatates.

AjutorŪ grabnicŪ şi sigurŪ

pentru

SUFERINŒ DE STOMACHU ŞI URMARILE ACESTORA!!

MijloculŪ celŪ mai bunŪ şi eficace pentru menţinerea sănătăţii, curăţirea sucu-
lorŪ precum ū a sângelui şi pentru promovarea unei miştuirŪ bune este deja pretutin-
denea cunoscutulŪ şi plăcutulŪ

„Dr. Rosa's Lebens-Balsam“.

AcestŪ balsamŪ preparatŪ cu îngrijire din erburile alpine cele mai bune şi tāmă-
duitoare se dovedesce ca forţe folositorŪ în contra tuturorŪ greutăţilor de mistuire că-
cei de stomachŪ, lipsa de apetiţŪ, rigăelei, congestiunilorŪ, haemorhoidelorŪ etc. etc. In
urma eficacităţii sale a devenitŪ acestŪ balsamŪ acum unŪ singurŪ şi doveditŪ medi-
camentŪ de casă popularŪ.

Sticla mare costă 1 fl., mică 50 cr.

Mii de scrisori de recunoştiinţă stau la dispoziţiă!

FIŒI ATENŒII!!!

Spre a evita înşelătorii, faciŪ pe fiecare atenţŪ, că fiă-care sticlă cu **Dr. Rosa's
Lebens-Balsam**, care singurŪ numai de mine este preparatŪ după receta originală, este
învelitŪ în hărtia grăă albăstră, care poartă în lungulŪ ei inscripţiă: **Dr. Rosa's Le-
bens-Balsam** din farmacia „zum schwarzen Adler“, B. Fragner, Prag, 205—3“ în limba
germană, boemă, ungarŪ şi franţezŪ, şi cari suntŪ provădute cu alăturata marcă a fa-
brirei luatŪ sub scutulŪ legalŪ.

Dr. Rosa's Lebens-Balsam

VeritabilŪ se pōte procura numai în
DepositulŪ principalŪ alŪ producătorului

B. Fragner,

Farmacia „Zum schwarzen Adler“ Prag 205—3.

In **Budapesta:** la farmacia I. von Török.

Toate farmaciile din **BraşovŪ**, precum ū toate farmaciile mai mari din monar-
chia Austro-ungară au depositŪ din acestŪ balsamŪ de viaţă.

TotŪ de acolo se pōte avea:

Alfiă de casă universală de Praga

(Prager Universal-Haussalbe)

unŪ medicamentŪ sigurŪ şi prin mii de scrisori de mulţămire recunoscutŪ în
contra tuturorŪ inflamaţiunilorŪ, rănilorŪ ū umflăturilorŪ.

Acēsta se întrebuiţeză cu succesŪ sigurŪ la inflamaţiuni, la stagnaţiunea lap-
telui ū întărirea ţitelorŪ cu ocaziunea înţercării copilului, la abscese, ulcere, pustule cu
purou, carbuncule; copturi la unghie, la panariţii, jucerăţiuni la degete, la întărituri,
umflături, tumorea glandulelorŪ limfatice, lipume etc. — Toate inflamaţiunile, umflături,
întărituri se vindecă în timpulŪ celŪ mai scurtŪ; la casuri iusē, unde s'a formatŪ deja
puroul, absorbē buba ū vindecă în timpulŪ celŪ mai scurtŪ fără dureri.

In cutiōre a 25 ū 35 cr.

FiŒi atenŒi!

De-ōre-ce alfiă de casă universală de Praga se ini-
tează forţe desŪ, faciŪ pe fiă-cine atenţŪ, ca singurŪ numai
la mine se prepară după receta originală. Acēsta este nu-
mai atunci veritabilă, decă cutiōr le din me au galbinŪ, în cari se pune, suntŪ înfăşu-
r te în hărtia roşă pe care se află tipărită în 9 limbi esplicaţiunea cum se întrebui-
ţezze, împachetate ū în cartōne viete, — cari suntŪ provădute cu marca fūbrirei
de mai susŪ.

BalsamŪ pentru auzŪ.

(Gehör-Balsam)

CelŪ mai probatŪ ū prin multe încercări celŪ mai temeinicŪ medicamentŪ pentru
vindecarea auzului greu ū spre redobândirea auzului perdutŪ. **1 Flacon 1 fl.**

1.6 1.6 SENAŒIE

facŪ orolōgele de busunar

**Original Goldin remontoir, de
Genf** cu mecanismŪ de precisiune autimeg-
neticŪ acuma inventatŪ. Ac-este orolōge lu-
crate admirabilŪ de elegantŪ. nu se potŪ deo-
sebi nici de specialiştŪ, de cele de aurŪ curatŪ.
Capacurile forţe frumosŪ eiselate, nu-ū perdŪ
fasonulŪ ū pentru mersŪ regulatŪ se garan-
tează în scrisŪ pe termenŪ de 3 ani.

PreţulŪ unui orolōgiŪ 6 fl.

Laņuri de GoldinŪ cu carabinŪ de sigu-
ranţă, fason sportŪ marŪ seu panteră cu
1 fl. 50 cr. Se dă la fiă-care orolōgiŪ unŪ tocŪ gratis. Aceste orolōge d ja
suntŪ introduse la cei m i mulŪi aplicaiŪ ai cailorŪ ferate austro-ungare.
Se potŪ procura exclusivŪ priu depeulŪ centralŪ:

ALFRED FISCHER, Wiena i Adlergasse 12.

